SÁRKESZI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

TELEPÜLÉSTERV, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT ÉS SZABÁLYOZÁSI TERV MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Készítette:

Bruckner Attila
Okl. táj- és kertészmérnök
Tájvédelmi- és élővilág-védelmi szakértő
tervezői jogosultság: TK-19-0244,
szakértői szám: SZTV-043/2009 és SZTjV-043/2009

valamint

Juglans Nigra Mérnöki Iroda Kft.

Enyedi-Egyed Szilvia
Okl. építőmérnök, térinformatikai szakmérnök
Szakértői szám: SZÉM-03/07-0671
Szakértői szám: SZKV/07-0671

Diószegi András
Okl. építőmérnök
Környezetirányítási szakértő
Környezetvédelmi szakértő: SZKV-13515/2015

Munkaszám: EKV-11/2023.

2023. március

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS **3**

1. ÁLTALÁNOS ADATOK **3**

1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI 3
1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI 3

2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE **3**

2.1. ELŐZMÉNYEK 3
2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA 4
2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA 4
2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMÉÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA 4
2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTJAI 4

3. A TERV KIDOLGOZÁSAKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE **5**

3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA 5
3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL 6
3.2.1. Országos programokkal való kapcsolatok 6
3.2.2. Regionális programokkal való kapcsolatok 9

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA **10**

4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA 10
4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE 10
4.2.1. Levegőminőség 10
4.2.2. Talaj és földtani közeg állapota 14
4.2.3. Vizek állapota 17
4.2.4. Hulladékgazdálkodás helyzete 21
4.2.5. Zajterelés helyzete 21
4.2.6. Élővilág állapota 22
4.2.7. Épített környezet 24
4.2.7. Tájvédelmi állapot 28
4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG 35
4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK 35
4.4.1. Természeti erőforrások közvetlen igénybevétele, vagy környezetterhelés 36
4.4.2. A módosítás következtében fellépő társadalmi, gazdasági folyamatok, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak 38
4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE 39

5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK **42**

5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK 43
5.2. MONITORING JAVASLATOK 45

6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ **46**

BEVEZETÉS

Sárkeszi Község Önkormányzata (8144 Sárkeszi, Petőfi Sándor u. 45.) a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítását határozta el. A terv módosításának generál tervezését a Fehér Vártervező Kft. (8000 Székesfehérvár, Rába u. 22.) végzi. A környezetértékelés elvégzésével a Fehér Vártervező Kft. adott megbízást. A tervek módosításához kapcsolódó környezetértékelést a tervező az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika, illetve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének előírásai alapján készítette el.

1. ÁLTALÁNOS ADATOK

1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI

A környezetértékelést kérő szervezet adatai:

Név:	Sárkeszi Község Önkormányzata
Székhely:	8144 Sárkeszi, Petőfi Sándor u. 45.
Képviseli:	Kőhegyi László polgármester
Település KSH azonosítója:	02699

1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI

Vezető tervező:

Neve:	Bruckner Attila
Címe:	8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
Tervezői engedély száma:	TK 19-0244
Szakértői engedély száma:	SZTjV-043/2009; SZTV-043/2009.

Közreműködő szakértők:

Neve:	Diószeginé Enyedi Egyed Szilvia
Címe:	8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma:	SZKV/07-0671

Neve:	Diószegi András
Címe:	8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma:	SZKV-01-13515/2015

2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

2.1. ELŐZMÉNYEK

Sárkeszi Község Önkormányzata 2003-ban a 6/2003. (V.16.) önkormányzati rendelettel hirdette ki a Helyi Építési Szabályzatot. A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet szabályozza a településtervek készítésének és jóváhagyásának folyamatát.
A módosítások célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme. A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása érdekében szükséges a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a településüzemeltetés során.

A benyújtandó terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. Ennek megfelelően a dokumentációt a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika alapján és a rendelet 2. számú melléklete szerinti értékelési és minősítési szempontok szerint állítottuk össze, figyelembe véve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének környezetértékelésre vonatkozó előírásait is.

2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA

A tervezett módosítások során a környezetértékelésben tett megállapítások alapját képezik a kitűzött célok megvalósításának, úgy, hogy a környezet igénybevétele, terhelése minimális legyen, illetve a környezetszennyezés kizárható legyen.

2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA

A környezeti értékelés során olyan információ vagy körülmény nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően, illetve szakhatósági információkon túl jelentősen befolyásolta volna a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításának alakítását. Azaz a környezeti értékelés elkészítése a tervkészítést nem befolyásolta jelentős mértékben.

2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMÉÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A környezetértékelés elkészítéséhez a kiindulási adatokat a terv generáltervezője biztosította. Meghatározásra kerültek a várható területhasználatok.
A környezet védelméért felelős szervek:

- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítészi Iroda
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
- Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Területi Vízügyi Hatóság
- Budapest Főváros Kormányhivatala Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Fejér Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály
- Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Bányászati és Gázipari Főosztály Pécsi Bányafelügyeleti Osztály
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Örökségvédelmi Osztály
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály 1.
- Pest Vármegyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdészeti Főosztály

2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTJAI

A környezeti értékelés elkészítéséhez szakirodalmi adatokra, az Önkormányzat adatszolgáltatására, légifelvételek, térképművek adataira, valamint az előzetes véleményezi

szakaszban résztvevő szakhatóságok adatszolgáltatásaira támaszkodtunk. Felhasználtuk továbbá a különböző közműszolgáltatók adatait is, illetve a jogszabályi előírásokat. Áttekintettük továbbá az országos és regionális környezetvédelmi, területrendezési és hulladékgazdálkodási tervek, programokat is.
A beruházás megépítésének és üzemeltetésének környezeti vizsgálata során nagy hangsúlyt fektettünk a helyszín megtekintésére és helyszíni szemle során szerzett saját tapasztalatokra. A helyszínelés során vizsgáltuk a módosítással érintett ingatlanokon és környezetükben meglévő növényzet természetességét, az élővilág és a tájhasználat változatosságát, valamint a várható tevékenységnek az élőhelyekre és a tájképre gyakorolt hatását.
Ezen kiindulási adatok alapján a környezetértékelés kellő biztonsággal végrehajtható. Tekintettel arra, hogy a tervmódosítás csak az előzményekben felsorolt ingatlanokat érinti, így a környezetértékelést is csak a tervezési terület és közvetlen környezetére végezzük el.

3. A TERV KIDOLGOZÁSAKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE

3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Sárkeszi közigazgatási területét és a módosítással érintett ingatlanokat az alábbi ábra szemlélteti (*1. SZ. ÁBRA*):

***1. számú ábra**: Sárkeszi módosítással érintett területek elhelyezkedése*

A tervezett módosítások a következők:

1. helyszín: A Petőfi Sándor u. és Táncsics Mihály u. kereszteződésénél lévő településközponti vegyes területek nagy része falusias lakó besorolású lesz. Érintett

ingatlanok: 87/1, 87/2, 88/1, 88/2, 89/1, 89/2, 90/2; illetve 102/1, 102/2, 103/1, 103/2, 103/3, 103/4.

2. helyszín: A Petőfi Sándor u. és a Kossuth Lajos u. kereszteződéstől délnyugatra lévő közlekedési területekből a 154 és 155/1 helyrajzi számú ingatlanokból településközponti vegyes, a 155/2 helyrajzi számú ingatlanból pedig falusias lakó besorolású lesz.
3. helyszín**:** A belterület nyugati részén, a Petőfi Sándor utcától délre található központi vegyes területeket az alábbi módosítások érintik:
    - 105/1, 105/2, 107/1, 107/2 helyrajzi számú ingatlanok intézményi vegyes területbe kerülnek
    - 110 és a 109 számú ingatlanok egy része településközponti vegyes területbe kerül,
    - illetve a telektömb déli és nyugati oldalán egy 12 m széles közúti közlekedési terület kerül kialakításra.
4. helyszín: A belterület északkeleti részén, a Kossuth Lajos utcától keletre lévő településrészen nem lesz új közúti közlekedési terület kiszabályozva, továbbá az eredeti tervvel ellentétben nem lesz új lakóterület kijelölés mezőgazdasági területen. Ezeken kívül a lakótömb északi részén az eredetileg tervezett út által lemetszett telekrészek visszakerülnek falusias lakó-, illetve védelmi erdőterületbe.
5. helyszín: A Táncsics Mihály utcától nyugatra kijelölt közpark 011/1, 011/2 és 011/3 hrsz-ú ingatlanok, illetve a 011/3 hrsz-ú ingatlan ipari gazdasági területfelhasználású része mezőgazdasági terület besorolású lesz. Érintett ingatlanok: 011/1, 011/2, 011/3, 011/4, 62/2.
6. helyszín: A belterülettől délre található tanyás gazdálkodású mezőgazdasági területek mezőgazdasági üzemi terület besorolásúak lesznek.
7. helyszín: Sárkeszi külterületén a Szőlőhegynél lévő tanyás gazdálkodású mezőgazdasági terület mezőgazdasági üzemi terület besorolású lesz.
8. helyszín: Kiskeszi belterületi részen a Dózsa György u. északi oldalán a 044 helyrajzi számú ingatlan általános mezőgazdasági terület besorolás helyett településközponti vegyes területű lesz.
9. helyszín: Sárkeszi belterületétől délkeletre lévő ipari gazdasági terület kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület besorolású lesz.

3.2. A TERV ÖSSZEFÜGGÉSE, MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, ILLETVE PROGRAMOKKAL

3.2.1. ORSZÁGOS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

A tervmódosításnak az alábbi országos tervekkel és programokkal kell összhangban lennie:

- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015-2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról (NKP IV.),
- Víz keretirányelv.

Országos Területrendezési Terv

A törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli

rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal.

Nemzeti Területfejlesztési Koncepcióról

A Nemzeti Területfejlesztési Koncepció a fenntartható fejlődés, a jövő nemzedékek lehetőségeinek védelme és a nemzeti erőforrásainkkal való hosszú távú felelős gazdálkodás követelményeinek érvényesítése érdekében készült, figyelembe véve:

- a hazai és globális kihívásokra, valamint a fenntartható fejlődésre vonatkozó nemzetközi és közös európai célkitűzéseket,
- hazánk jövőképét, miszerint Magyarország 2030-ra Kelet-Közép Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal,
- hogy a fejlesztés és a fenntarthatóság biztosítása valamennyi nemzeti erőforrás (az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrások) kiegyensúlyozott, egymással összhangban lévő megőrzését, fejlesztését igényli, ezért a fenntartható fejlődés követelményeinek érvényesítése valamennyi szakpolitikai terület számára feladatokat ad,
- a széles körű társadalmi egyeztetés tapasztalatait.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.)

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is.

A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

A Program átfogó céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
    - Levegőminőség javítása,
    - A zajterhelés csökkentése,
    - Vízminőség és egészség,
    - Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás,
    - Környezet és egészség,
    - Zöldfelületek védelme
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata,
    - A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem,
    - Talajok védelme és fenntartható használata,
    - Vizeink védelme és fenntartható használata,
    - Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás,
- Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése,
    - Erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása,
    - A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése,
    - Energiatakarékosság és –hatékonyság javítása,
    - Hulladékgazdálkodás,
    - Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira,

    - Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése;
- Területfejlesztés, területrendezés és környezetvédelem;
- Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem.

Víz Keretirányelv

Víz Keretirányelv előírásai szerint az EU tagállamokban 2015-ig jó állapotba kell hozni a felszíni és felszín alatti vizeket, és fenntarthatóvá kell tenni ezt a jó állapotot. A jó állapot elérése érdekében a VKI 13. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a területükön fekvő vízgyűjtő területekre (rész-vízgyűjtőkre és az ország területére eső vízgyűjtőrészekre) Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (VGT) kell készíteniük. A Duna-vízgyűjtőterület Magyarország területét érinti.

A Víz Keretirányelv célja az volt, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba" kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot" nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A 2015-ös cél sem Magyarország, sem a többi tagállam számára nem volt teljesíthető. Ezt a várható problémát felismerve a keretirányelv lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a teljesítés határidejét ütemezni lehet a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re. Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát. Az első végrehajtási időszak 2015. december 22-vel zárult le, ugyanekkor kezdődött el a jelenlegi második tervezés, vagy első felülvizsgálat által meghatározott intézkedési program végrehajtása.

A VKI alapelve, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvetően örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. A vízkészletek használata során hosszútávon fenntartható megoldásokra kell törekedni. Ennek megfelelően a jó állapot eléréséhez szükséges javító beavatkozásokat össze kell hangolni a fenntartható fejlesztési igényekkel, de szigorúan a VKI elvárásainak figyelembevételével.

A település a Nádor-(Sárvíz)-csatorna, így a Duna jobb parti vízgyűjtő területéhez tartozik. Vízgazdálkodási szempontból a terület az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony (1–13 alegység) működési területéhez tartozik.

Nemzeti Tájstratégia

Az NTS egyik alap feladata a társadalom figyelmének és felelősségérzetének felkeltése annak érdekében, hogy a hazai, illetve a határon átnyúló tájak védelme, kezelése és tervezése céljából az érdekeltek helyi, országos és nemzetközi szinten is együttműködjenek. Jelen stratégia az egyezmény szellemiségének megfelelően a védelem-kezelés-tervezés hármas eszközrendszerét alkalmazva határozza meg a célokat és feladatokat.

A táj védelme a táj jelentős vagy jellemző sajátosságainak megőrzésére és fenntartására vonatkozik. Örökségi értékét a táj természeti adottságai és/vagy az emberi tevékenységek révén kialakult elemeinek jellemző összetétele adja.

A táj kezelése a fenntartható fejlődés szempontjából olyan tevékenységet jelent, amelynek célja a táj rendszeres fenntartása. Célja, hogy a társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatok által előidézett változásokat irányítsa és összhangba hozza. A táj tervezése olyan céltudatos tevékenységet jelent, amelynek célja a táj fejlesztése, helyreállítása vagy új létesítése

Natura 2000 területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet

A rendelet célja az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek hálózatába tartozó, a rendelet hatálya alá eső Natura 2000 területeken előforduló, a

mellékletekben meghatározott közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetőleg fajok megőrzéséhez szükséges előírások megállapítása.
Biztosítani kell a Natura 2000 területen található közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű fajok, illetve élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését, fenntartását és helyreállítását
Olyan terv vagy beruházás elfogadása, engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül a Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, vizsgálni kell a területen meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat

Európai Táj Egyezmény
A tájegyezmény célja: az európai tájak minősége és sokfélesége olyan közös értéket képez, amelynek védelme, kezelése és tervezése terén fontos, hogy az érdekeltek együttműködjenek. Az Egyezmény fő célja, hogy elősegítse a táj védelmét, kezelését és tervezését, valamint, hogy hozzájáruljon a tájak vonatkozásában megvalósuló európai együttműködéshez. Ez az első olyan nemzetközi egyezmény, amely kizárólag a táj védelmével, kezelésével és továbbfejlesztésével foglalkozik. A tájegyezménnyel kapcsolatos feladatok:
Az Egyezményt aláíró országok vállalják, hogy

- a tájat – mint az emberi környezet meghatározó komponensét, a természeti és a kulturális örökség sokféleségének kifejezőjét és az önazonosságuk alapját – törvényben ismerik el;
- a tájak védelemére, kezelésére és tervezésére kiterjedően jogszabályba foglalt tájpolitikát alkotnak;
- a tájpolitikán foglaltak megvalósítása érdekében intézkedéseket tesznek a közvélemény, a helyi hatóságok és más szereplők bevonásával;
- a tájat integrálják a regionális és településtervezési politikákba, csakúgy, mint a kultúr-, környezet-, agrár-, társadalom- és gazdaságpolitikákba és minden olyan koncepcióba és stratégiába, amely közvetett, vagy közvetlen hatással van a tájra;
- növelik a tájjal kapcsolatos fogékonyság, tudatosság növelés eszközrendszerének kidolgozását minden döntési szinten, a különböző társadalmi csoportok és egyének körében;
- növelik a lakosság és civil szervezetek részvételét a döntéshozatalban;
- lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a tájjal kapcsolatos képzést, továbbképzést kierjesszék más szakterületekkel foglalkozó szakemberekre is.

Az Egyezményben meghatározott feladatok egy részét hazánk már teljesítette, hiszen a táj védelme törvényi szinten szabályozott, illetve a tájra vonatkozó stratégiákban megjelenik a tájak védelme, kezelése és tervezése. A tájak értékeléséhez és "működtetéséhez" értő szakemberek képzése is nagy hagyományokra tekint vissza. A lakosság és a helyi érdekelt szervezetek is részt vesznek a tájjal kapcsolatos döntési mechanizmusban (pl. lakossági fórum, közmeghallgatás).

3.2.2. REGIONÁLIS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

Országos Területrendezési Terv
Az OTrT-vel való kapcsolatokat a felülvizsgálati dokumentáció önálló fejezetben vizsgálja.

Fejér megye területrendezési terve
A regionális program az alábbi:

- Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Fejér Megye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (II. 28.) önkormányzati rendelete

A terv célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható

fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.
A megyei szintű tervvel való összhangot és kapcsolódóst a felülvizsgálati dokumentáció külön fejezetrészben vizsgálja.

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA

A tervezési terület Sárkeszi Község teljes közigazgatási területe. A tervezési terület az Alföld nagytájon, azon belül a Mezőföld középtájon és a Sárrét kistájon helyezkedik el (*Forrás: Dövényi. (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010.*).

4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE

4.2.1. LEVEGŐMINŐSÉG

Éghajlati viszonyok
A tervezési terület éghajlata mérsékelten meleg, száraz. Az évi napsütés 1980 óra körüli. Nyáron 800 óra alatti, télen 185 óra körüli a napfénytartam. Az évi középhőmérséklet ÉK-en 10,2–10,4 °C, máshol 9,8–10,2 °C, a nyári félévé 17,0 °C körüli. Évente 194–198 napon át (ápr. 2–6. és okt. 18–20. között) a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. A fagymentes időszak hossza É-on és ÉK-en 186–188 nap (ápr. 15. és okt. 20. között) a középső részeken 196 nap körüli (ápr. 10–13. és okt. 25. között), D-en és Ny-on 205 nap (ápr. 6–7. és okt. 30. között). A nyári abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 34,0 °C körüli, a téli abszolút minimumoké –16,0 °C.
A csapadék évi összege sokévi átlagban 530–560 mm, de É-on az 530 mm-t sem éri el. A vegetációs időszakban 310–330 mm, É-on kevéssel 310 mm alatti eső várható. A legtöbb, 24 óra alatt lehullott eső 79 mm volt (Füle). Hótakarós nap a téli félévben 32–34 körüli várható, 20 cm átlagos maximális vastagsággal. Az ariditási index 1,26–1,30, É-on 1,33 körüli.
Az uralkodó szélirány az É–ÉNy-i, második helyen a DK-i áll. Az átlagos szélsebesség 2,5–3 m/s, a dombhátakon kevéssel meghaladja a 3 m/s-ot. A száraz és a mérsékelten meleg éghajlat a meghatározó a szántóföldi és kertészeti kultúrák termesztésében.

Környezeti levegő minősége
Sárkeszi településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található. A székesfehérvári adatok Sárkeszi település esetében nem relevánsak.
A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak (*1. SZ. TÁBLÁZAT*):

***1. számú táblázat**: 10. zóna levegőminőségi adatai*

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint

Zóna	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM_{10}	Benzol	Talajközeli ózon	PM_{10} Arzén (As)	PM_{10} Kadmium (Cd)	PM_{10} Nikkel (Ni)	PM_{10} Ólom (Pb)	PM_{10} benz(a)-pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a tűréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a tűréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Sárkeszi esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Gazdasági tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Állattartás.

Gazdasági tevékenységek kibocsátások

Sárkeszi település esetében jelentős kibocsátásokkal járó ipari tevékenység nincs. A településen működő vállalkozások kiskereskedelmi, kereskedelmi, szolgáltató egységek, illetve állattartó telepek. A település jelentősebb vállalkozásai:

- Szabó Gyula, nagylétszámú állattartás (baromfi telep),
- Automata Váltó Szerviz Kft., járműkarbantartás.

A felsorolt termelők közül a mezőgazdasági telephelyeken működő terménszárító(k) kibocsátása a meghatározó, ezek által az elmúlt években légkörbe bocsátott légszennyezőanyag mennyisége az alábbi (*2. SZ. TÁBLÁZAT*):

***2. számú táblázat**: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása Sárkeszin*

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyezőanyag neve
2015	13	Szilárd anyag
2016	18	Szilárd anyag
2017	23	Szilárd anyag
2018	0	Szilárd anyag
2019	0	Szilárd anyag
2020	18	Nitrogén oxidok (NO és NO2) mint NO2
2020	15	Szilárd anyag
2020	22	Szén-monoxid

A felsorolt légszennyezőanyagok termikus folyamatokhoz kapcsolódnak.

Lakosság fűtése

Téli időszakban a lakossági fűtés a meghatározó légszennyezőanyag kibocsátó tevékenység. A településen vezetékes gázszolgáltatás van, kiépítettsége közel 95%-os, a kiépített hálózat hossza 12,1 km, a gázfogyasztók száma 155, melyből a lakossági fogyasztók száma 145. A település felé szolgáltatott gáz mennyisége 2021-ben 247 ezer m^3 volt, melyből a lakosság gázfogyasztása kb. 94% volt.

A kibocsátott légszennyezőanyagok mennyisége nem számottevő, a vonatkozó kibocsátási határértéket nem lépik túl, a szűkebb és tágabb térség levegőjének a minőségét számottevően nem befolyásolják.

Az energiaárak emelkedésével, illetve a gázárak drasztikus emelkedésével nőtt a fatüzelést igénybe vevők részaránya, illetve megjelentek a megújuló energiaforrásra alapozott fűtési rendszerek, mint napkollektoros, hőszivattyús, vagy egyéb biomassza fűtésű rendszerek, illetve az elektromos fűtési rendszerek aránya érezhető mértékben nő. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére ezen alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása.

Közlekedés légszennyezése

Sárkeszi közigazgatási területét a 7202. sz. Szabadbattyán–Nádasdladány közötti közút érinti (*2. SZ. ÁBRA*).

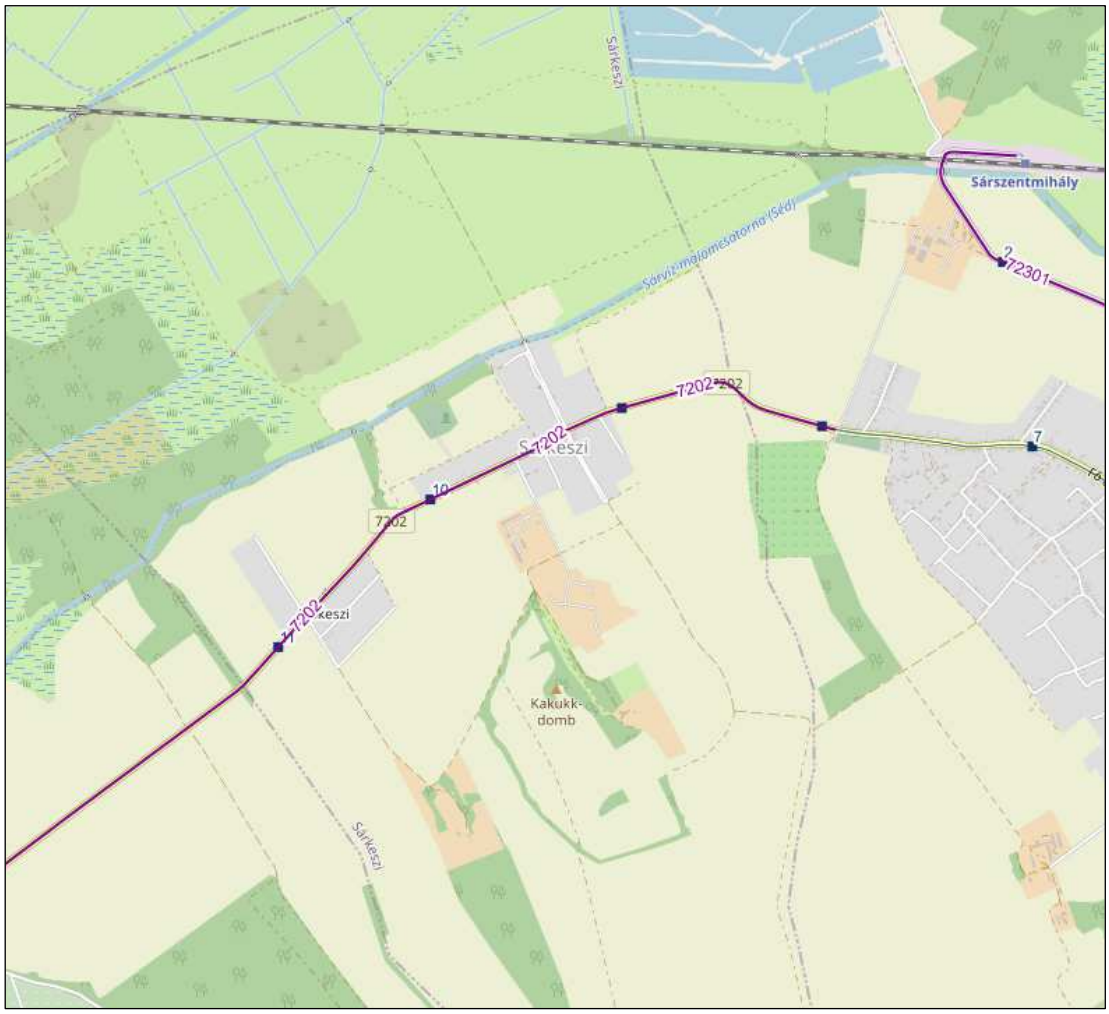

***2. számú ábra**: Sárkeszi közlekedés-hálózata*
(forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

A 2021. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyokat az alábbi táblázat mutatja be (*3. SZ. TÁBLÁZAT*):

***3. számú táblázat**: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai*

Járműkategória	**ÁNF (átlagos napi forgalom)**
	7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között
Személygépkocsi	1831
Kis tehergépkocsi	309
Szóló autóbusz	28
Csuklós autóbusz	13
Közepes tehergépkocsi	58
Nehéz tehergépkocsi	27
Pótkocsis szerelvény	12
Nyerges tehergépkocsi	12
Speciális jármű	5
Motorkerékpár	94
Lassú jármű	12

A bemutatott útszakasz mentén, mint folyamatos vonalforrás mentén az alábbi légszennyezőanyag emissziókra számíthatunk belterületi szakaszokon (*4. SZ. TÁBLÁZAT*):

***4. számú táblázat**: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai - emissziója*

Légszennyező komponensek	**Várható emissziók (g/km)**
	7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között
Szén-monoxid	1508,1
Nitrogén-oxidok (mint NO_2)	257,9
Részecske	31,3

A vizsgált útszakaszok mentén 10 m távolságban elhelyezkedő receptor pontban az alábbi légszennyezőanyag koncentrációk várhatók (*5. SZ. TÁBLÁZAT*):

***5. számú táblázat**: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai*

Légszennyező komponensek	**Várható légszennyezőanyag koncentrációk (µg/m^3)**
	7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között
Szén-monoxid	27,8
Nitrogén-oxidok (mint NO_2)	4,7
Részecske (PM10 24 órás)	0,22

A településen átvezető utak mentén a légszennyezettségi határértéket meghaladó legszennyezőanyag koncentráció nem várható. A távolabbi utak a település levegőminőségére hatást nem gyakorolnak.
Sárkeszi közigazgatási területét átszeli a 20. számú Székesfehérvár–Veszprém vasúti fővonal, ami villamosított, így légszennyezőanyag a vasúti közlekedésből nem kerül kibocsátásra. A vasútvonal a belterülettől kb. 800 m távolságban helyezkedik el, így még diesel mozdonyok közlekedése esetén sem gyakorol a település levegőminőségére hatást.

Állattartás

A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás, illetve kedvtelés szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható. A belterületi állattartás helyi rendelettel szabályozott. A külterületen a Bátortanya területén két állattartó telep, sertéstelep, illetve baromfi telep található, délebbre a Kyodo–Benkő tanya jelenleg nem üzemel.

A módosítási terültek levegőállapota
A tervezési területen jelentős hatású légszennyező források nem üzemelnek, az utakon folyó közlekedésből sem származik érdemi levegőterhelés.

4.2.2. TALAJ ÉS FÖLDTANI KÖZEG ÁLLAPOTA

Domborzati viszonyok
A kistáj 103 és 222 m közötti tszf-i magasságú, központi része medencesíkság, D-i része enyhén hullámos, tektonikusan preformált völgyekkel szabdalt, domblábi helyzetű hátak sorozata. Geomorfológiailag lépcsős szerkezetű, 3 jellemző orográfiai szintje: 1. 110–130 m magasságban a feltöltött medencék; 2. 160–170 m közötti magasságban a lerakódott kavicstakarók gyakran lösszel fedett maradványai; 3. 180–200 m között a pannóniai felszín dombhátai helyezkednek el. Érdekes színezőelem a kistájban a Szár-hegy és a Kő-hegy szigetszerűen kiemelkedő sasbérce.

Földtani viszonyok
A medencealjzat fő kőzetei a Velencei-hegységből ismert karbon gránit, valamint különböző paleozoos metamorf képződmények. A kistáj medencéje két, egymással párhuzamos ÉNy–DK-i irányú vető mentén szakaszosan süllyedt be. A pannóniai agyagos üledékek denudált térszínére a Bakony felől érkező vízfolyások az alsó- és a közép-pleisztocénban – különösen Berhida és Papkeszi között – jól rekonstruálható hordalékkúpot építettek. A pleisztocén végén, esetleg az óholocénba is átnyúlva a poligenetikus medence középső és K-i része süllyedt erősebben, s e mozgásokkal különült el a Sárréttől a Berhidai-medence, és került mai helyére a Séd is.
A folyamatos süllyedés miatt az újholocénra a Sárrét egykori tómedencéje teljesen elláposodott, megindult a tőzegképződés. A felszín kb. 50%-át a fent említett pannóniai képződmények borítják (D–DNy-i részek). A fiatal süllyedékek, ill. árterek holocén üledékekkel, a magasabb orográfiai helyzetben levő hordalékkúpok 4–8 m vastagságú löszszerű anyaggal fedettek. Az alaphegység felszíni kibúvásai több helyen is megfigyelhetők, pl. Kőszárhegynél és Polgárdinál devon-karbon kristályos mészkőből, homokkőből álló sasbércek találhatók. A szabadbattyányi Szár-hegy előterében Magyarország legidősebb, alsó-ordovíciumi ősmaradvány-együttese. Legjelentősebb hasznosítható nyersanyaga a mezőgazdasági tőzeg és a lápföld, valamint Polgárdi mészköve.

Talajtani viszonyok
A kistáj talajtakarója összesen 10 talajtípusból tevődik össze. A talajtani változatosságot növeli, hogy 6 talajféleség területi kiterjedése 3% területi részaránynál kevesebb. A 6 kis területű talajtípust a Balaton-felvidékről átnyúló barnaföldek (2%), Berhidától Ny-ra és Berhida környékén a rendzina talajok (2%), az alföldi mészlepedékes csernozjom talajok (1%), a Séd völgyében a réti öntéstalajok (2%) és a lápos réti talajok (3%), Várpalota alatt és Papkeszitől Ny-ra a földes kopárok (1%) alkotják. A földes kopárok szőlőterületi hasznosítása 25%, a barnaföldeké 10%, a mészlepedékes csernozjom talajoké pedig 15%. A földes kopárokon az erdő kb. 10%-ot, a barnaföldeken pedig 15%-ot tehet ki. A települések jelentős területet foglalnak mind a barnaföldekből (15%), mind a rendzina talajokból (40%), de különösen az alföldi mészlepedékes talajokból (100%).
Az erdőtalajokat és a Sárrét láptalaját Berhidától egészen Csajágig összefüggő és körbefutó sávban löszös üledékeken képződött mészlepedékes csernozjom talajok (19%) övezik. E talajok termékenysége nagyon kedvező (int. 90–125); szántóként 55%-uk, szőlőként 15%-uk, gyümölcsösként 5%-uk, erdőterületként pedig kb. 15%-uk hasznosulhat.
A táj legnagyobb kiterjedésű talajtípusát a Nádasdladány és Polgárdi vonaláig terjedő harmadidőszaki üledékeken, attól K-re pedig löszös üledékeken képződött réti csernozjom talajok (41%) képviselik. A vályog mechanikai összetételű, kedvező termékenységű (int. 85–

120) réti csernozjom talaj túlnyomórészt (80%-ban) mezőgazdaságilag hasznosítható (szántóként 77%, szőlőként 3%, erdőként 12%), a fennmaradó területük pedig település.
A Sárrét síkláp talajának (22%) kb. 70%-át rétek és szabad vízfelszínek borítják. A lápterület kb. 25%-a láperdő. A Sárrétet a Móri-árok felé övező réti talajok kiterjedése 7%. A réti talajok egy része kisebb szervesanyag-tartalmú, és a felszín közeli talajvízszint következtében a 35–50 (int.) talajminőségi kategóriába tartozik. A Székesfehérvár környéki réti talajok azonban kedvezőbb termékenységűek (int. 55–80). A réti talajok főként rét területként hasznosíthatók (75%).
Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be (*6–7. SZ. TÁBLÁZAT*):

***6. számú táblázat**: A talajtípusok területi megoszlása*

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
01	1
04	2
09	2
13	19
14	1
16	41
25	7
26	12
27	3
28	22

***7. számú táblázat**: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)*

Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
01	70	25	5	-	-
04	100	-	-	-	-
09	90	10	-	-	-
13	95	5	-	-	-
14	100	-	-	-	-
16	95	5	-	-	-

A tervezési terület genetikus talajtérképét és kőzetképző kőzeteit az alábbi ábrák mutatják be (*3–4. SZ. ÁBRÁK*).

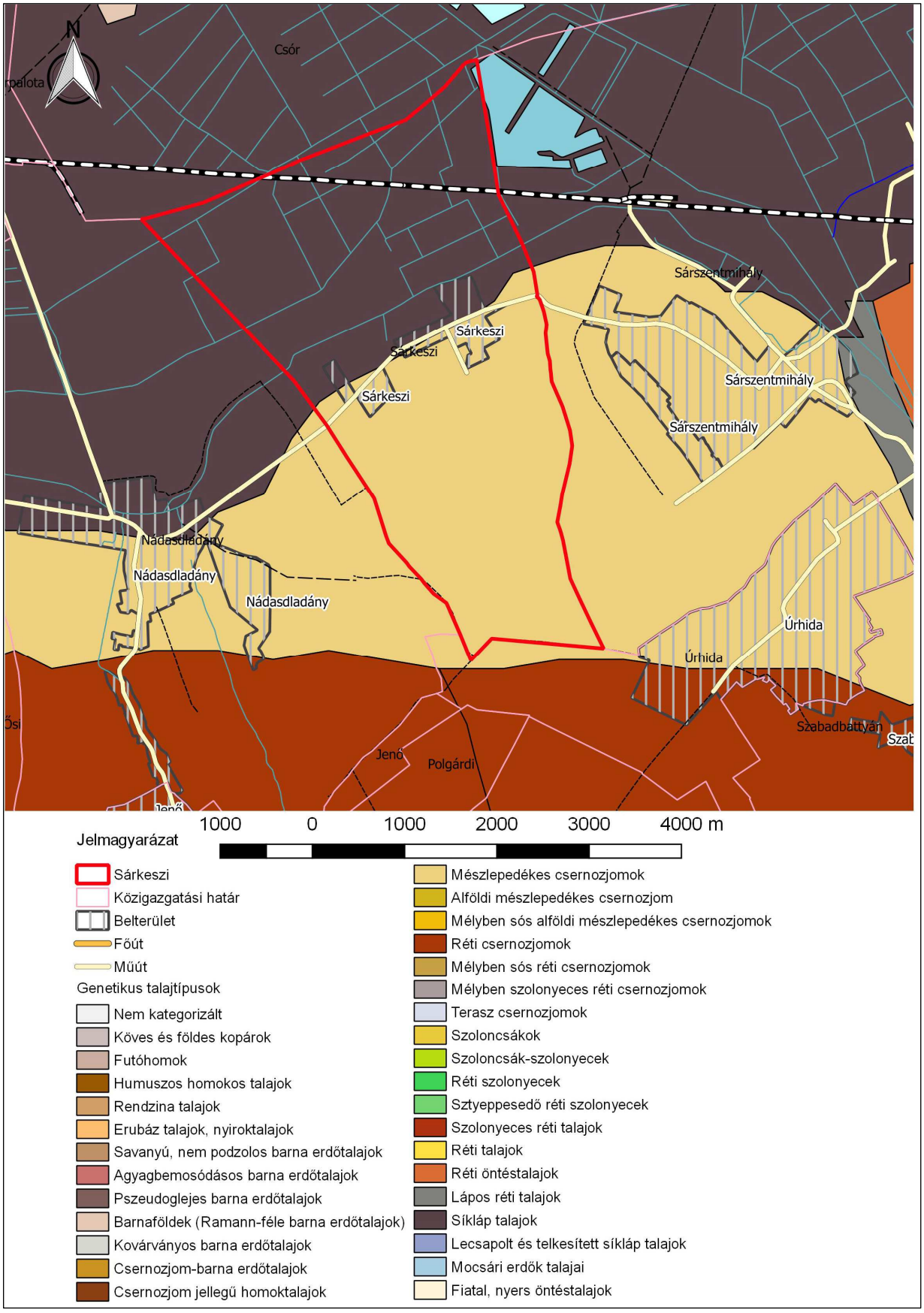

***3. számú ábra**: Genetikus talajtípusok*

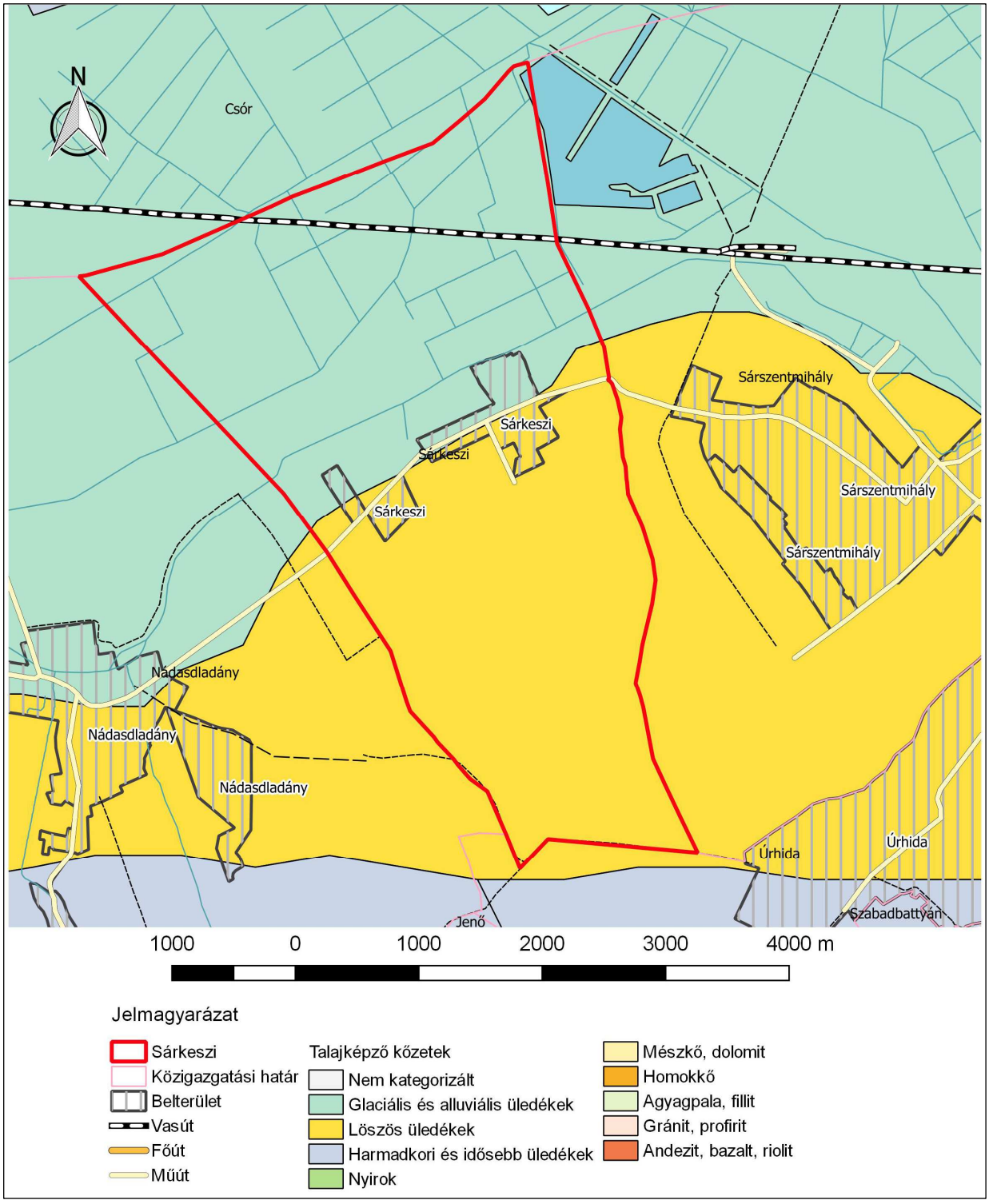

***4. számú ábra**: Talajképző kőzetek*

4.2.3. VIZEK ÁLLAPOTA

Sárkeszi vízgazdálkodási szempontból az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony alegységhez tartozik.

Felszíni vizek

A Séd Vilonya–Ősi közötti és a Sárvíz–Nádor-csatorna Ősi–Sárszentmihály közötti szakasza (15 km, 1391 km^2) a fő vízfolyás, amelyhez K-ről a Gaja Székesfehérvár alatti szakasza is hozzátartozik. Az ugyancsak Ősitől kiágazó Nádor–Malom-csatorna jobbról (Ny-ról)

párhuzamosan halad a Sárvíz–Nádor-csatornával. Az egyes vízfolyások adatai: Séd 55 km, 513 km^2, Péti-víz 7 km, 60 km^2, Inotai-víz 6,5 km, 113 km^2, Csákány-árok 5,5 km, 32 km^2, Hidegvölgyi-víz 10 km, 50 km^2, Gaja 60 km, 631 km^2, Nádor–Malom-csatorna 15 km, 92 km^2. Száraz, vízhiányos terület.

A kistáj vízrajzi központ jellege miatt számos vízjárási adatát ismerjük. A Sárvíz–Malom-csatorna a Péti-víz és a Séd összefolyásától viseli ezt a nevet. Árvizeik tavasszal, kisvizeik ősszel jelentkeznek. Vízjárásukat a Bakonyból leáramló karsztvíz-utánpótlás erősen befolyásolja és kiegyenlíti.

A kistáj 4 természetes kis tava együtt 7,2 ha. 2 mesterséges tava 12,2 ha felszínű, 4 halastava 313 ha terjedelmű. Közülük a Csór melletti a legnagyobb (111 ha), de jelentős a székesfehérvári is (107 ha). A terület vízrajzát az alábbi ábra mutatja be (5. *SZ. ÁBRA*).

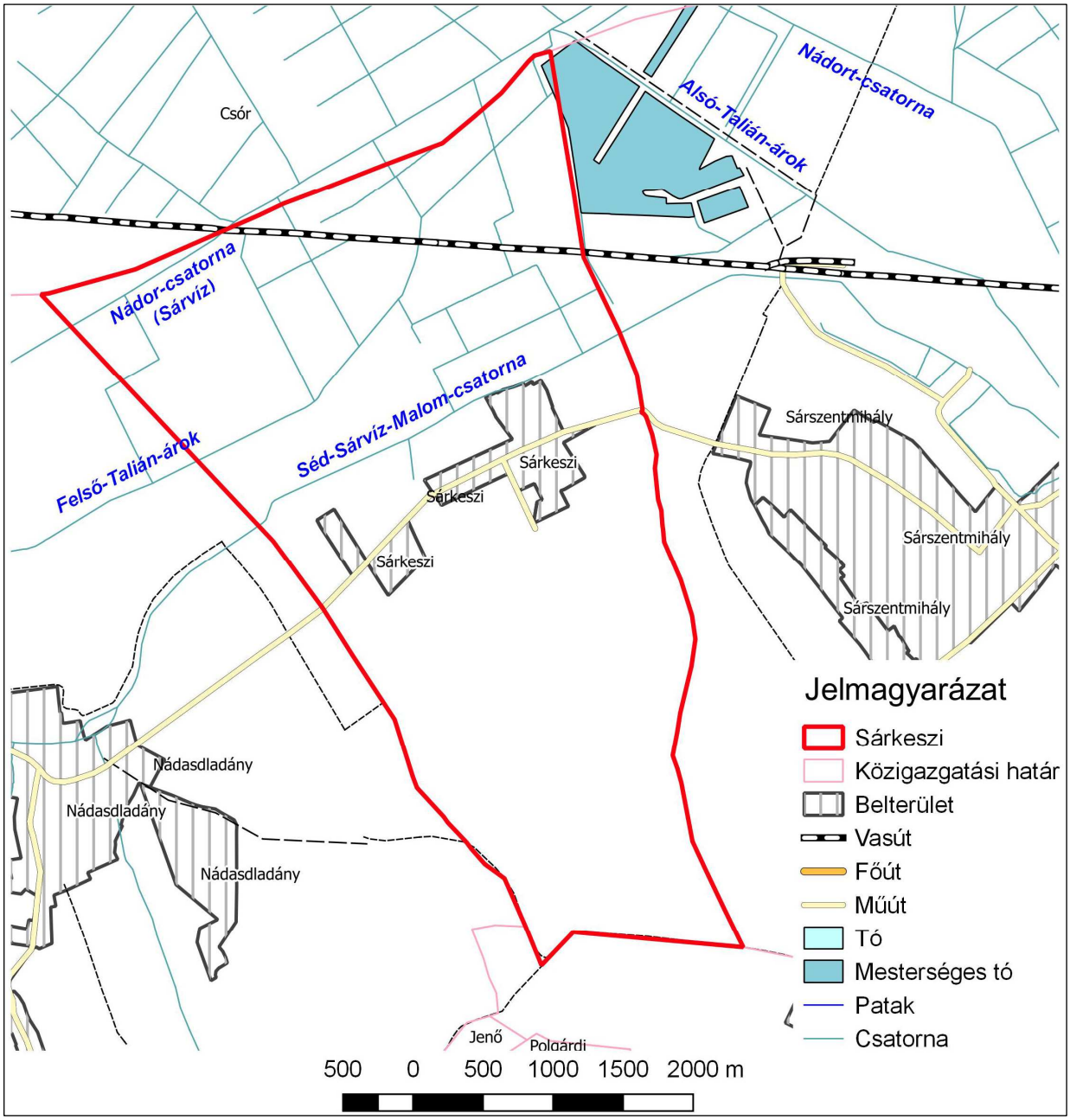

***5. számú ábra**: A tervezési terület vízrajza*

A bemutatott vízfolyásokról vízjárási adatokkal csak a Gaja esetében rendelkezünk a Fehérvárcsurgói szelvényben (*8. SZ. TÁBLÁZAT*).

***8. számú táblázat**: A kistáj vízfolyásainak vízjárási adatai*

Vízfolyás	Vízmérce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m^3/s		
Séd	Hajmáskér	20	290 (320)	0,65	1,40	28
Péti-víz	Várpalota	24	100	0,45	0,65	9
Inotai-víz	Ősi	52	208	0,20	0,35	15
Csákány-árok	Ősi	-	-	0,16	0,20	3
Nádor-Malom-csatorna	Ősi	45	128	0,70	1,00	15
Gaja	Székesfehérvár	24	290	0,25	1,70	27
Sárvíz-Malom-csatorna	Sárszentmihály	-34	360	2,30	5,00	45

Csapadékvíz elvezetés

A település (Sárkeszi, Kiskeszi) a Sárvíz-malomcsatorna vízgyűjtőjéhez tartozik. A földárokkal kialakított főcsatorna a település É-i oldalán halad el, fogadja a belterületről levezetett csapadékvizeket. A vizek tehát a Sárvíz-malomcsatornán keresztül a Sióba, majd a Dunába folynak.

Sárkeszi község topográfiai adottságaiból adódóan az alapvető problémát a völgyfenéki fekvés, az erózióra hajlamos talaj, a nagy eséskülönbségekből adódó hordalékos vízlevonulások és a gyors összegyülekezések okozzák. A hordalék visszatartás a részvízgyűjtőkön nem megoldott, minden lemosott hordalék a kisebb esésű belterületi szakaszok határán, vagy magában a belterületben ülepedik ki, rosszabb esetben a belterületbe, az épületekbe bejut, ahol meder,- és műtárgyfeltöltődést, torlaszt, elöntést okoz. A település a közutat keresztező fő vízelvezető utcája a Kossuth utca, ez É–D-i irányú, a kiépített árkok az utca É-i végén a befogadó Sárvíz-malomcsatornához csatlakoznak

Felszín alatti vizek

A „talajvíz" a Sárrét medencéjében 4 m felett van, csak a D-i magasabb peremeken süllyed mélyebbre. Kémiailag kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. Keménysége 15–25 nk° közötti. A szulfáttartalom csak DK-en emelkedik 60 mg/l fölé. A rétegvizek mennyisége csekély. Az artézi kutak mélysége a 100 m-t, vízhozama a 200 l/p-et ritkán haladja meg. A kistáj valamennyi településének közüzemi víz- és csatornaellátottsága van, a csatornázott lakások aránya megközelíti a 90%-ot (2008).

Sárkeszi <u>*érzékeny*</u> felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő település. A település északi része az 2.c (fő vízadó 100 m mélységen belül) tartozik, déli része pedig az 2.a (20 m-nél nagyobb utánpótlódású terület) alkategóriába tartozik. Sárkeszi területének felszín alatti szennyeződés-érzékenységét az alábbi ábra mutatja be (*6. SZ. ÁBRA*):

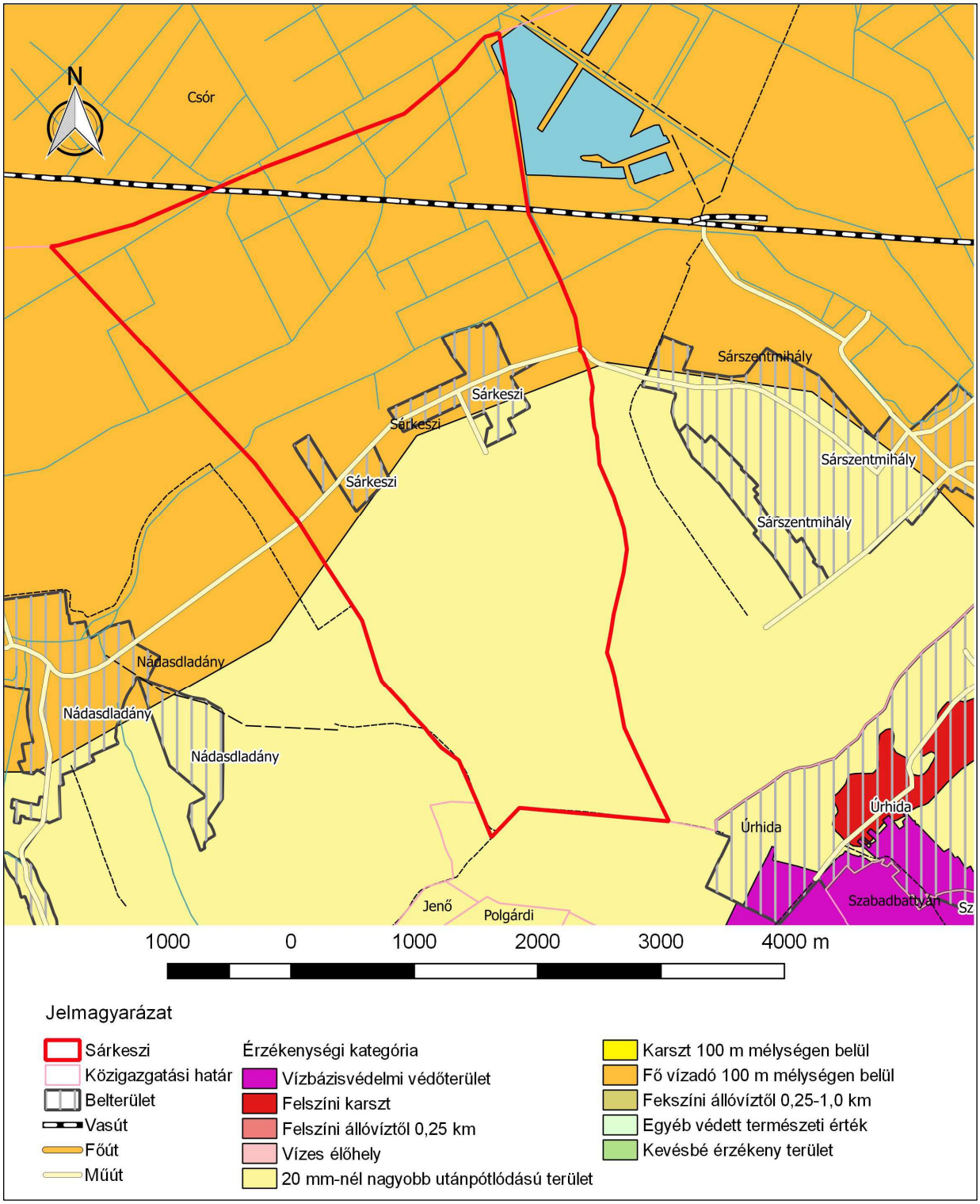

***6. számú ábra**: A felszín alatti közeg szennyeződés érzékenysége*

Sárkeszi nitrátérzékeny területnek minősül. A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályait, előírásait a településen, illetve a tervmódosítással érintett területeken be kell tartani.

Vízellátás

A településen élők kommunális ivóvízellátása 100%-ban a felszín alatti vízkészletből került kiépítésre, csatlakozva a kőszárhegyi kistérségi vízműhöz, amelynek vízpótlása a

székesfehérvári vízműből kiépített. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt fogyasztóhelyek, (mérőhelyek) száma 219.
A vízellátás a Kőszárhegyi kistérségi vízműről történik. A kutak, vízműtelep és a hozzá kapcsolódó ivóvízhálózatok üzemeltetését vagyonkezelés formájában a Fejérvíz Zrt. Déli Üzemmérnöksége végzi. A vízbázist 1 db karsztkút és 6 db mélyfúrású kút alkotja.
Nádasdladány és térsége (Jenő, Sárkeszi községek) vízellátása egységes vízellátó rendszerrel, kétirányú ellátással működik. Az egyik főágon a kőszárhegyi központi gépház szivattyúi egy DN250 távvezetéken keresztül juttatják el az ivóvizet a 2x200 m^3-es központi Nádasdladány–Jenő-i ellennyomó medencékbe, itt az irányító nyomás:180,92 mBf. A medencékből agy DN 200 fővezetéken át jut el, gravitációs úton, a Nádasdladányi és Sárkeszi fogyasztókhoz.
A rendszer másik főágán kőszárhegyi központi gépház szivattyúi az úrhidai medencébe (200 m^3 Tf: 174,8 m Bf) emelik be az ivóvizet, és a lakossági ellátás gravitációs úton történik, Sárszentmihály és Sárkeszi településekre.
A két rendszer összekötésre került az úrhidai és nádasdladány-jenői medencék között, így a települések azonos vízbázisból származó, kétoldali ivóvíz-ellátással rendelkeznek. Az egyes települések magasabban fekvő területei (Úrhida, Sárkeszi külső) nyomásfokozással, kerülnek ellátásra. Az éves vízfogyasztás 23.100 m^3, napi csúcsfogyasztás 120 m^3/d, az ellátó hálózat hossza 7,0 km, csövek anyaga Ac ny., KM PVC és KPE.

Szennyvízkezelés
Sárkeszi község összes háztartása, közintézménye ellátott vezetékes vízzel, azonban ez nem mondható el a szennyvíz közcsatornába bekapcsoltak arányáról. A település a Székesfehérvári szennyvízelvezetési agglomerációhoz tartozik Úrhida, Sárszentmihály, Nádasdladány és Jenő településekkel együtt. A hálózatot ugyancsak a Fejérvíz Zrt. üzemelteti.
A rendszer Sárkeszi településen átemelők beiktatásával működik A belterületen gravitációs csatornarendszer fogadja a házi bekötések szennyvizét. A Dózsa Gy. utcai főgyűjtő a helyi bekötéseken túl fogadja még Nádasdladány felől a térség szennyvizét az I. szennyvíz átemelőre, amely a Kiskeszi és Sárkeszi között a 7202 sz közút mentén, egy területi mélyponton került megépítésre.
Az átemelő az érkező szennyvizet a Petőfi S. utcai gravitációs főgyűjtőbe továbbítja, amely beköt a Kossuth L. utcai csatornába, amely csatlakozik a Kossuth L. u ÉNy-i végén épült I sz. regionális átemelőbe. A szennyvizet az átemelő szivattyúi nyomócsövön át a Sárszentmihály községi regionális főgyűjtő csatornájába emelik be, ahonnan továbbvezetésre kerül a székesfehérvári szennyvíztisztító telepre. A kiépült szennyvízelvezető rendszer hossza 8,9 km.

4.2.4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS HELYZETE

A településen a hulladék közszolgáltatás helyzete megoldott, a település hulladék közszolgáltatója a Vertikál Közszolgáltató Nonprofit Zrt. A vegyes hulladék gyűjtése heti rendszerességű, kezelése a Polgárdi Hulladékkezelő Központban történik. A zöldhulladékok gyűjtése elkülönítetten történik, kezelésre ugyancsak a Polgárdi Hulladékkezelő Központban üzemeltetett komposztáló telepen van lehetőség. A településen hulladékszállító, hulladékgazdálkodási vállalkozás jelenleg nem működik, egyéb hulladékgazdálkodási vállalkozás, vagy létesítmény nem üzemel.

4.2.5. ZAJTERELÉS HELYZETE

Sárkeszi település egyes területein kialakuló zajterhelés a mezőgazdasági-üzemi, kereskedelmi, szolgáltató telephelyek és a közlekedés kibocsátásaiból tevődik össze. Egyedi zajkibocsátási határértéket megállapító határozat a településen egy esetben a Sárkeszi 034/15 hrsz-ú ingatlanon lévő terménysárító vonatkozásában került kiadásra. Zajvédelmi bejelentésről nincs tudomásunk. Meghatározó zajforrás a településen áthaladó közúti közlekedés.

***9. számú táblázat**: Sárkeszit érintő utak mentén kialakuló nappali és éjszakai zajterhelés referencia távolságban – zajtól védendő területen*

Vizsgált útszakasz	Nappali időszakban (dB)	Éjszakai időszakban (dB)	Zajterhelési határérték L_{TH}
	Számított zajterhelés referencia távolságban $L_{Aeq(7,5)}$		(nappal/éjszaka)
7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között	69,8	61,7	65/55

A számított referencia egyenértékű zajterhelési értékek a vizsgált útszakasz esetében mind nappali, mind éjszakai időpontban meghaladják a zajterhelési határértékeket, a határérték túllépés főként az éjszakai időszakban jelentős. A védendő lakóépületek homlokzatának távolsága az úttengelytől 10–12 m távolságban van, így kb. 2–3 dB-es távolságtól függő korrekcióval számolhatunk. Határérték túllépés még így megmarad, különösen az éjszakai időszakban.
A Székesfehérvár–Veszprém vasútvonal áthalad ugyan a településen, azonban a vasúti fővonal a település zajtól védendő részeitől kb. 1050 m távolságban húzódik, így a vasúti közlekedés zajterhelése az előírt hatérértéket nem haladja meg.

4.2.6. ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

Élővilág
A község közigazgatási területe 110 és 190 mBf tszf-i magasságon fekszik. A község belterülete jellemzően 120 és 140 mBf-i magasságban, közel egyenletesen É felé lejtő terepfelszínen található. A település belterületének mikroklímáját a lejtős terepfelszín, illetve az É-i kitettség befolyásolja. Növényzet nélküli felszínen vagy sík, illetve D-i kitettségű terepen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É–ÉNy-i uralkodó szelektől különálló vagy magasan a felszín fölé emelkedő tereptárgy nem biztosít védelmet. A szántók között nincs vagy ritka az erdősáv, ezért a defláció (a szél romboló munkája) gyakori. Sárkeszi területén állandó vízfelületű tó nincs, a felszíni csapadékvizek É felé, a Sárvíz-malomcsatorna felé folynak. Állandó vízfolyás a közigazgatási terület É-i részén a már említett Sárvíz-malomcsatorna, illetve attól É-ra a Nádor-csatorna. Az É-i rész a Sárrét és a vizsgált térség legalacsonyabban fekvő térszintje, vízbő terület.
A vizsgált terület a Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flóravidékének (*Eupannonicum*) Mezőföld és Solti síkság flórajárásába (*Colocense*) tartozik. Potenciális erdőtársulásai a tatárjuharos lösztölgyesek, jellemző lágyszárú társulásai a löszpusztarétek. Az őshonos növénytársulásokból a kedvező talajadottságok miatt nagyrészt mezőgazdasági művelés alatt álló területek csak mozaikszerű töredékeket hagytak. Az erdő kevés, a fajösszetétel az erdőgazdálkodásnak megfelelően szabályozott. A legháborítatlanabb természetközeli élőhelyek a vizes területek: patakvölgyek, mocsárrétek. A kistáj döntő része ma már kultúrtáj, a természetes növénytakaró töredékére csökkent. Erőteljesen terjednek az adventív fajok: akác, bálványfa stb.
A Sárrét kistáj flórája és vegetációja alapján egyaránt átmeneti jelleget mutató, középhegység-peremi potenciális erdőssztyepp-terület, mélyebb fekvésű részein lápi- és mocsári vegetációval. A ma nagyrészt jelentősen degradált, ill. főleg mezőgazdasági területként hasznosított tájban, a természetközeli vegetáció elszigetelt foltokban maradt fenn. Klímazonális vegetációtípusa a tatárjuharos-lösztölgyes, ill. más hegylábi- és dombvidéki elegyes tölgyesek, melyek ma fragmentális állományok vagy az erdőgazdálkodás során átalakított, eljellegtelenedett (pl. Nádasdladány, Füle) erdők. Fajgazdag erdőssztyepp-flóra elsősorban – az évszázadok óta legfeljebb extenzíven hasznosított (legeltetés, üdébb völgytalpakon kaszálás) – löszvölgyekben maradt fenn. A löszpusztagyepek számos típusa (pusztai csenkesz – *Festuca rupicola*, pusztai és csinos árvalányhaj – *Stipa pennata*, *S. pulcherrima*), a félszáraz gyepek és a sztyeppcserjések

őrzik a pannon és kontinentális sztyeppterületek fajainak zömét (szennyes ínfű – *Ajuga laxmannii*, csuklyás ibolya – *Viola ambigua*, sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, kései pitypang – *Taraxacum serotinum*, pusztai meténg – *Vinca herbacea*, leánykökörcsin – *Pulsatilla grandis*, budai imola – *Centaurea sadleriana*, cseplesz meggy – *Prunus fruticosa*, törpemandula – *P. tenella*, gór habszegfű – *Silene bupleuroides*, változó gurgolya – *Seseli varium*, csajkavirág – *Oxytropis pilosa*, harasztos káposzta – *Brassica elongata*, erdei szellőrózsa – *Anemone sylvestris*, taréjos búzafű – *Agropyron pectiniforme*, macskahere – *Phlomis tuberosa*). A kistáj paleozoós kőzetek alkotta kiemelkedésein (főleg a Szár-hegy devon mészkő platóján) különlegesség a középhegységi szubmediterrán sziklagyep-fajok (deres csenkesz – *Festuca pallens*, ezüstaszott – *Paronychia cephalotes*, szirtőr – *Hornungia petraea*, borzas szulák – *Convolvulus cantabrica*, sziklai üröm – *Artemisia alba*), ill. a mészkedvelő-tölgyes szigetszerű megjelenése. Növényföldrajzilag jelentősek a mélyebb fekvésű – lecsapolt, elgyomosodott, tőzegbányászat áldozatául esett – részek fennmaradt láprétfoltjai (fátyolos nőszirom – *Iris spuria*, lápi nyúlfarkfű – *Sesleria uliginosa*) és fragmentális szikesei (sziki őszirózsa – *Aster tripolium* subsp. *pannonicus*, sziki útifű – *Plantago maritima*) is.
Gyakori élőhelyek: OC, P2b, L2a, RC, OB, B1a; közepesen gyakori élőhelyek: H5a, H4, E1, BA, P2a, RB; ritka élőhelyek: A3a, B5, D2, D34, I1, J1a, M2, M6, L1, G2, H3a, K1a, P45. Fajszám: 600–800; védett fajok száma: 40–60; özönfajok: bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 1, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 5.

Erdők állapota

Sárkeszi a Pest Megyei Kormányhivatal mezőföldi Erdőtervezési Körzethez tartozik. A település külterületén csak az É-i és a D-i részen van művelésre tervezett erdő (*7. SZ. ÁBRA*).

***7. számú ábra**: Sárkeszi művelésre tervezett erdőinek térképi ábrázolása*
(FORRÁS: HTTPS://ERDOTERKEP.NEBIH.GOV.HU)

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 37/2009. évi törvény szerint az erdőterület termelésből való kivonása csak az erdészeti hatóság engedélye alapján lehetséges.
Az erdőgazdasági tájhasznosítás a község területén alárendelt. Nagy területű (több száz hektár), összefüggő erdőterület sem a község területén, sem a közelben nincs. A külterületen több kisebb, egymástól nagyobb távolságra lévő, a tájrészletben mozaikszerűen elhelyezkedő erdőfoltok találhatók még a nedvesebb sárréti területen is a közigazgatási terület ÉNy-i szegletében. Az erdőterületek elsődleges rendeltetése védelmi (talajvédelmi) vagy gazdasági (faanyagtermelő). Közjóléti elsődleges rendeltetésű erdőterület Sárkeszi területén nincs. A termőhelyi viszonyok és a tájpotenciál kihasználása külterületen inkább a mezőgazdasági kultúráknak kedvez.

4.2.7. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Sárkeszi község lakóterülete a 7202. számú összekötő út északi és déli oldalán két egymástól 0,5 km-re elkülönülő részen helyezkedik el. Az ősi falu a település keleti részén fekszik, az útra észak-déli irányban nagytelkes, mélyen elnyúló telkek jellemzőek. A beépítés döntően oldalhatáron álló, hosszú, egy traktusos parasztházakkal. A főépületek mögött gazdasági és állattartási célokból jelentős kiterjedésű melléképületek találhatók.
A falu nyugati irányú bővülése a 60-as évben kezdődött meg. A főút északi oldalán szabályos telekalakítási rendszerben épültek a lakóházak. Ezen a területen is oldalhatáron álló beépítés a jellemző, de az állattartás már kevésbé jellemző, mint az ősi falumagban. A főút déli oldalának hasznosítása a 90-es években kezdődött meg.
Sárkeszi újfalu (a község Nádasdladány felé eső része) a 40-es évek végén alakult ki hasonló jelleggel, mint az ősi falú.

A településen az általános településkarakter hagyományosnak tekinthető, több évszázados organikus fejlődés eredményeként. A gyakori tűzvész, a földrengések vagy háború okozta pusztulások csak az egyes épületeket tették tönkre, gyakran a föld színével egyenlővé, azonban a telekszerkezet jelentősen nem változott. Az új utcák nyitása némileg megváltoztatta a telekszerkezetet, de alapvető változást nem jelentett. Az új épületek mindig az adott kor „divatját” tükrözik, ezáltal változatos településképet eredményeztek.
A történeti falusias településrész a mai Kossuth utca területén alakult ki. Az Ófalu jellemzően szalagtelkes, az utca felől egyenletesen beépített lakóházas udvarokkal, a lakóházak hosszanti folytatásában istállókkal, ólakkal, gazdasági építményekkel, és nem túl mélyen hátranyúló hosszú kertvégekkel. Sok helyen megtalálhatóak az oldalkertben álló gazdasági épületek (nyárikonyha, pince).

Az új utcákban, az új faluközpontban változatos építészeti jellemzőkkel bíró, többségében földszintes, esetleg tetőtérbeépítésű, de minden esetben magastetős épületek épültek. Az önkormányzat hivatala és egyben a faluház üde színfoltja a településnek. A körülötte létesült faluparkban több funkció is helyet kapott. Található itt játszótér, focipálya, falukemence, szánkózódomb, kopjafa és a Keszi találkozó emlékműve. Az épületek jellemzően nyeregtetősek, de több összetett tetővel rendelkező konytyolt nyeregtetős épület is találhatóak az új utcákban. Az épületek szinezése mostanában erőteljesebb, fehér és pasztellszínek alkalmazása nem jellemző.

Műemlékek, helyi építészeti értékek
Sárkeszin védett műemlék nem található.
A 15/2017 (XII.14.) önkormányzati rendelettel elfogadott településkép védelméről szóló helyi rendelet nem nyilvánított helyi védetté egyedi építményeket és nem határolt le védett területeket.

Régészeti lelőhelyek

Sárkeszi közigazgatási területén 9 nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyek ex lege általános védettség alatt állnak. Ezek közül egy sem fokozottan vagy kiemelten védett.

Lelőhely azonosító	*Lelőhely neve*	*Lelőhely jellege*	*Lelőhely kora*	*Helyrajziszámok*
21692	Tóhelyi-dűlő	telepnyom (felszíni) szórványlelet telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni) telep	római kor avar kor Árpád-kor késő középkor dunántúli vonaldíszes kerámia	322, 344, 301, 302, 041/1, 045/3, 045/2, 045/1, 042, 041/2, 045/4, 034/9, 047/4, 045/11, 047/1, 045/10, 045/8, 034/8, 034/7, 045/12, 034/6, 034/2, 034/3, 045/9, 045/5, 045/7, 045/15, 046, 045/14, 034/1
22532	Sági-völgyi-dűlő	telepnyom (felszíni)	római kor	069/6, 069/2, 06/5, 06/10, 06/11, 06/4
22533	A szőlőhegy északi lábánál	telepnyom (felszíni)	őskor	015/1, 015/9, 015/8, 015/7, 015/6
22534	Pogácsa-telepi-dűlő	telepnyom (felszíni)	Árpád-kor	034/15, 012, 011/2, 011/3, 011/4
22535	Kenderföldi-dűlő keleti része	telepnyom (felszíni)	római kor	071, 04/1, 04/3, 04/6, 04/7, 04/8, 04/9, 04/10, 04/11, 04/13, 04/5, 04/4, 04/12
22536	Temetői-dűlő	telepnyom (felszíni)	római kor	175, 173, 174, 171, 170, 053, 051/8, 051/7, 051/6, 052, 050/1, 048/1, 048/9, 048/8, 051/3, 050/2, 048/7, 051/5, 049, 051/4, 048/6, 048/5
22537	Kenderföldi-dűlő nyugati része	telepnyom (felszíni)	római kor	04/1, 04/3, 04/6, 04/7, 04/8, 04/9, 04/10, 04/5, 04/4
22538	Sági-völgyi-dűlő II.	telepnyom (felszíni)	római kor	06/15, 06/14, 06/13
22539	Sági-völgyi-dűlő III.	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	római kor Árpád-kor	06/19, 06/18, 06/17

A közhiteles nyilvántartás szerint Sárkeszi közigazgatási területére kiterjedő régészeti lelőhelyek adatai

Tájföldrajz

Fogalommeghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtípusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott területegység látványától, vizuális habitusától (*CSORBA, 2021.*). Tájföldrajzi szempontból a vizsgálatra kijelölt terület hovatartozása a következő:

Nagytáj: ..... Duna–Tisza-medence
Nagytájrészlet:..... Alföld
Középtáj: ..... Mezőföld
Kistájcsoport:..... Duna–Sárvíz köze
Kistáj: ..... **Sárrét**

A természeti adottságokat e kistáj jellemzői alapján értékeljük (*Forrás: Magyarország kistájainak katasztere, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010. és Csorba Péter: Magyarország kistájai, Debrecen, 2021.*). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek. A település közigazgatási területe a 366 km^2 kistáj központi részén terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Bakony DK-i lábánál kialakult hegységelőteri süllyedék, elzárt medencesíkság. Vízrajzi okok miatt a kistájhoz kapcsolódnak a Mezőfölddel határos alacsony dombsorok is. **Éghajlati körzet:** Mérsékelten meleg – száraz, K-i részén meleg – száraz térség. **Vízrajz:** Az 5 ha-nál nagyobb nyílt vízfelszínek, ill. vizenyős, mocsaras térszínek kiterjedése jelentős, a kistáj 5,8%-a. Az állóvizek többsége Várpalotától D-re, ill. Székesfehérvár környékén található. **Földhasználati arányok és tendenciák:** 52% szántóföld (mérsékelten csökkenő arány), 17% gyep (változatlan), 13% pedig beépített felszín. Az országos arány duplája a bánya- és lerakófelszínek részesedése: 0,45%. Az OTrT nyilvántartása szerint mezőgazdasági térség. **Földrajzi tájtípus:** Középső részén rossz lefolyású ártér, a réti talajok különféle típusával (öntés, lápos réti, ill. réti), D-i löszös részén pedig csernozjom barna erdőtalajjal. A mezőgazdasági hasznosítás mellett jelentős a beépítettség (pl. Székesfehérvár). **Emberi hatáserősség:** A természeti adottságokat a vízrendezések számottevően módosították, polihemerób (erősen átalakított) bolygatottsági szint jellemző. A lecsapolások és az ipari meddőanyagok új domborzati formákat is eredményeztek. Jelentősen megváltozott a talajok víz- és levegőháztartása. A természetközeli növényzet a táj 25–30%-ára szorult vissza. Az 1990 és 2018 között bekövetkezett felszínborítás-változások szerint erősödött az antropogén tájterhelés. **Beépítettség és településfejlettség:** A beépített felszínek aránya igen magas 13% (2000: 12%), főképp a sűrű városi és ipari beépítésű felszínek aránya emelkedett jelentősen. A közutaknak, vasutaknak és településeknek számottevő mértékű élőhely-felszabdaló hatása van, a fragmentáció súlyozott értéke 3,7 km/km^2, magasabb, mint az országos átlag (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistáj egyetlen települése sem került az elmaradottnak ítélt kategóriába. **Tájmetriai adatok:** A területhasználatot mutató CORINE foltok átlagos nagysága 1,99 km^2, ami alacsonyabb, mint az ország síkvidékeire jellemző adat (2,43 km^2), tehát a kistáj foltmintázata valamivel mozaikosabb, mint a legtöbb alföldi kistájé. A Shannon-diverzitás, vagyis a tájhasználat változatosságát mutató szám értéke 1,55 (az országos átlag 1,41). **Természeti veszélyek:** Közepes erősségű a belvíz- és aszálykitettség. Ez a kistáj egyike a földrengések által is fenyegetett térségnek. 1931 és 2015 között 28–32 súlyosan (PAI>6) aszályos évet regisztráltak, különösen Berhida és Jenő környéke számít klimatikusan vízhiányosnak. A jelenlegi tájhasználat érzékenysége, változásának mértéke az éghajlatváltozásra közepesnek becsülhető. **Természetvédelem:** A kistáj 6,1%-a a Sárréti TK része. A Natura 2000 különleges természetmegőrzési kategória kezelési rendelkezései a táj 12,3%-át érintik. **Értéktár:** Az értéksűrűség magas és nem csupán Székesfehérvár kultúrkincsei révén, hanem pl. régészeti lelőhelyek, egyedi tájértékek más településen is szép számmal vannak (Ősi, Vilonya stb.). A kistáj csaknem felét javasolták bevonni a tájképvédelembe. Ennek magját a Sárréti TK képezi, de kiterjed Ny-felé Pétfürdő határáig és magába foglalhatja a Berhida és Jenő közötti erdőfoltokat is. **A tájkarakter földrajzi összetevői:** A kistáj tágas hegységelőteri medencesík, de Vilonya ill. Jenő környékén része egy alacsony dombsági terület is. A táj vizuális arculatát az országos átlagnak megfelelő szántóföldi arány mellett jelentősen befolyásolják a nádasok, vizenyős rétek, valamint az ipartelepek épületegyüttesei, helyenként pedig a meddőhányók is. A kistáj lösztáblára felkapaszkodó D-i peremén sűrűn mozaikos vegyes mezőgazdasági parcellák és kertek vannak. A táj jól áttekinthető, nyílt jellegű. A parlagok aránya közepes, (4–6%), összességében intenzíven hasznosított, bár néhány alig működő ipartelep, kezeletlen meddőhányó miatt nem mindenhol nyújt gondozott képet. A települések az Ősi és Székesfehérvár közti terület kivételével egyenletesen helyezkednek el, látványsúlyukat a nagyméretű ipari épületegyüttesek több helyen megsokszorozzák. A sárréti identitás ismert

fogalom, amelynek erős természetföldrajzi tartalma, a mocsaras, lápos tájhabitus még ma is egyértelmű. A topográfiai önmeghatározás számára jó támpontként szolgál a Tési-fennsík, ennél kevésbé markáns orientációs objektumok lehetnek D-felé a Polgárdi-rögök magaslatai.

Tájképvédelem

A Fejér megye Területrendezési tervéről szóló rendelet a település É-i részét (nagyjából a Sárvíz-malomcsatorna vonaltól É-ra eső területeket) a tájképvédelmi terület övezetébe sorolja a következő ábra (*8. SZ. ÁBRA*) szerint (*FORRÁS: FEJÉR MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT KÖZGYŰLÉSÉNEK 7/2020. (II.28.) ÖNKORMÁNYZATI RENDELETE FEJÉR MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉRŐL, 3/4 SZ. MELLÉKLET*):

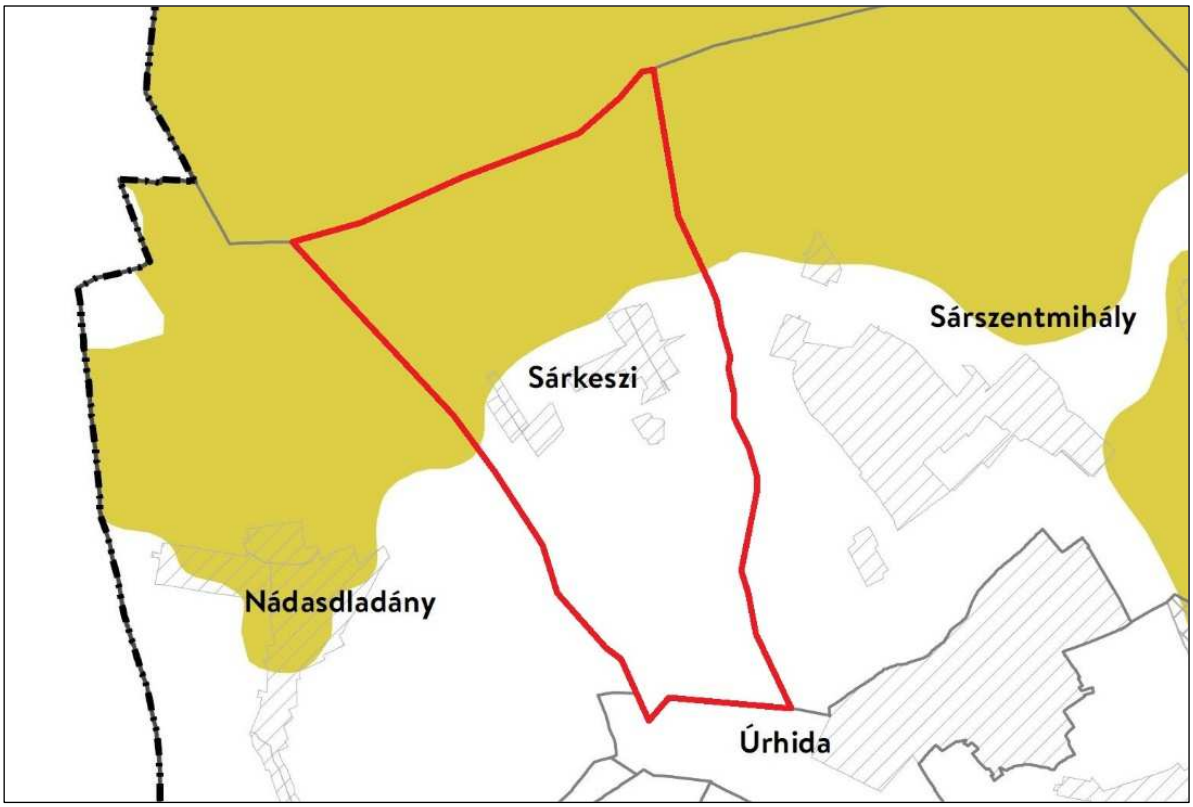

***8. számú ábra**: Sárkeszi tájképvédelmi övezetének térképi ábrázolása*
(FORRÁS: FEJÉR MEGYEI TRT)

Jelmagyarázat:

vörös poligon.....Sárkeszi település közigazgatási területének határa
aranysárga felület .....Tájképvédelmi terület övezete
sraffozott felület .....Települések lakott területei

4.2.7. TÁJVÉDELMI ÁLLAPOT

Természetvédelmi jelentőség

Országos jelentőségű természetvédelmi terület

Miniszteri rendelettel létesített nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület vagy természeti emlék, továbbá törvény erejénél fogva (ex lege) védett természetvédelmi terület (láp, szikes tó) vagy természeti emlék (kunhalom, földvár, forrás, víznyelő). Ez utóbbiakat (ex lege védett területek és értékek) egy külön fejezetben részletezzük.
Sárkeszi Község közigazgatási területének ÉK-i szegletében, a vasútvonaltól É-ra országos jelentőségű természetvédelmi terület található, mely a következő: Sárréti Tájvédelmi Körzet. Kiterjedése 2219,6 ha. A védettség indoka és célja a mocsári és lápréti növénytársulásoknak és az ezekre jellemző védett növényfajoknak, az állatvilág életfeltételeinek, valamint az azóta a térségből kipusztult túzok (*Otis tarda*) élőhelyének megóvása és fenntartása. A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság. A védett terület és a település viszonyát a következő térképpel ábrázoljuk (*9. SZ. ÁBRA*):

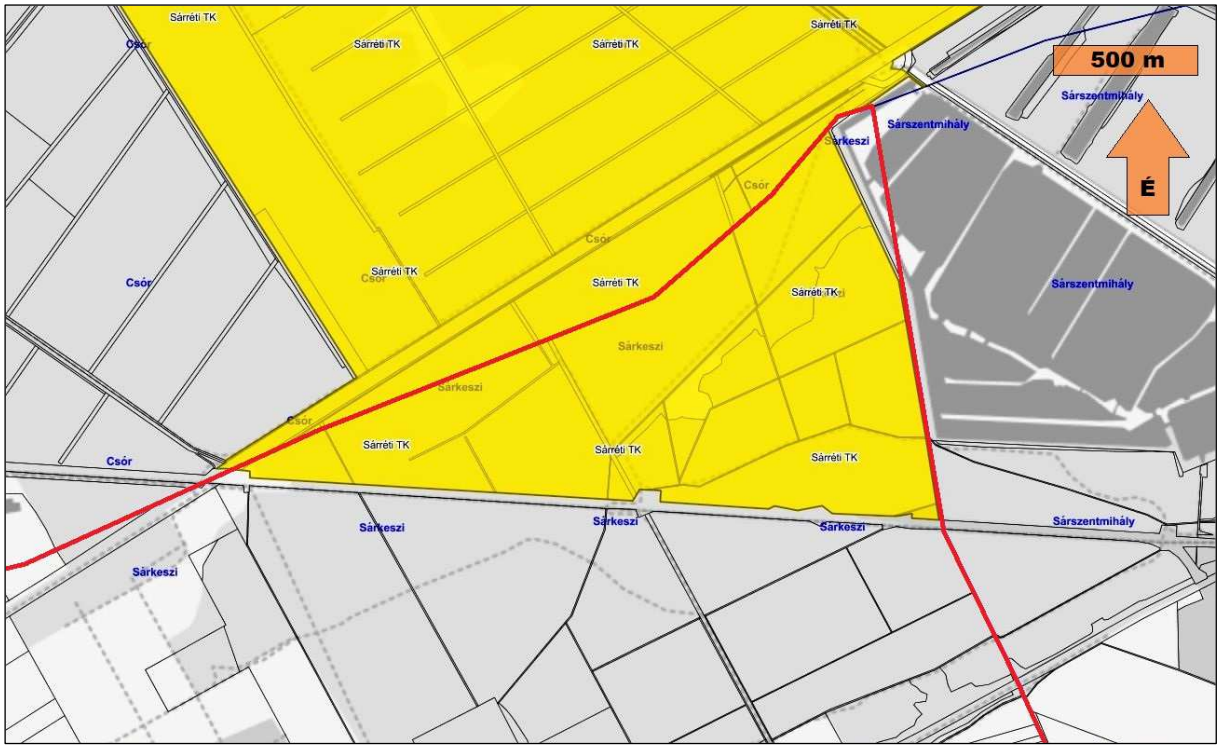

***9. számú ábra**: Sárkeszi országos jelentőségű védett természeti területeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)*

Jelmagyarázat:

vörös poligon.....Sárkeszi település közigazgatási területének határa
sárga felület.....Sárréti Tájvédelmi Körzet területe

A Sárréti Tájvédelmi Körzet ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai Sárkeszi Község közigazgatási területén a következők: 086, 087, 088, 089, 090, 091, 092, 093, 094, 095, 096, 097, 098, 099, 0100, 0101, 0102, 0103, 0105, 0106, 0107, 0108, 0109, 0110, 0111, 0112. A Sárréti Tájvédelmi Körzet fokozottan védett területének ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai nem érintik Sárkeszi Község közigazgatási területét (csak az É felől szomszédos Csóron vannak fokozottan védett területek).

A Sárréti Tájvédelmi Körzet alapadatai:
Törzskönyvi szám:.....181/TK/86
Település:.....Csór, Sárkeszi, Sárszentmihály
Védettségi szint: .....országos jelentőségű, egyedi
Védelmi kategória: .....tájvédelmi körzet
Kiterjedése:.....2 214,41 hektár
Ebből fokozottan védett:.....420,81 hektár
Hatályba lépés éve:.....1986.

Általános jellemzés: a Sárrét mintegy 12 km hosszú és 5-8 km széles tőzeges lápmedencéje a késő pleisztocénban bekövetkezett tektonikus lezökkenés hatására kialakult medencében helyezkedik el. A környező hegységekből dolomittörmelék, helyenként agyag került ide. Erre rakódott a patakok által szállított folyóvízi kavics- és homoktakaró. A holocén elején kialakult tóban nagy mennyiségű mésziszap rakódott le. A fokozatosan feltöltődő medence felszínét végül tőzeg borította be. A Sárréti mésziszap a legjelentősebb ilyen hazai előfordulás, amely fosszilis puhatestűekben igen gazdag. A medencét kitöltő, néhol 10 méter vastag tőzegréteg is változatos élővilágról tanúskodik. A tájvédelmi körzet a Séd-Nádor-Gaja vízgyűjtőjén helyezkedik el. A múlt század elején megkezdett lecsapolások eredményeként a medencében a XIX. század elején még általánosan elterjedt lápok, ingoványok erősen visszaszorultak, a lápokhoz kötődő ritka növények zöme kiveszett. A kétszáz év előtti, ritka fajokban gazdag vegetációnak ma már csak maradványai találhatók meg. *Természeti értékek*: a tájvédelmi körzet északi részén igen szép kiszáradó lápréteket találunk, amelyekben foltokban a ritka csátés és nyúlfarkfüves láprétek jellemző fajai is fellelhetők. Jellemző védett növényeik a különböző orchidea fajok, mint például a mocsári kosbor, agárkosbor, vagy a poloskaszagú kosbor. A magasabb homokhátakon homoki árvalányhajas sztyepprétek díszlenek. A tájvédelmi körzet rovarvilága kevéssé kutatott. A lepkék közül két ritka faj – a nagy tűzlepke és a törpeszender – fordul elő. Az 1997-ben végzett részleges entomológiai kutatások figyelemre méltó eredménye volt két, Magyarország faunájára nézve új poloskafaj előkerülése. A terület kétéltű faunáját hat béka és két gőte faj alkotja. A védett madárfajok közül 177 fordul elő a tájvédelmi körzetben, ebből 97-nek a fészkelését sikerült bizonyítani. A vonuló fajok közül ritkaságánál fogva kiemelkedő jelentőségű a fekete gólya, a réti fülesbagoly, a réti sas, a kékes rétihéja. A fehér gólya, a nagy kócsag, a kerecsensólyom és a parlagi sas táplálkozni járnak ide. Ritka fészkelő a kis őrgébics, a kabasólyom, a kékvércse, a kuvik és a gyöngybagoly. *Természetvédelmi kezelés, főbb veszélyeztető tényezők*: pillanatnyilag a legnagyobb gondot az 1800 ha gyepterület kezelése okozza. Nagy területek maradnak kaszálás, legeltetés nélkül és több helyen megindult már a degradáció. Hasonló gondot jelent a szántóterületek felhagyása, gondozatlansága. Egyes részeken a talajvíz és a csapadék hiánya okoz problémát. Sajnos a területet átszelő Nádor-csatornából, annak rossz minősége miatt a vízpótlás nem oldható meg. Csak a leesett csapadék fokozottabb megőrzésével lehet védekezni. A talajvíz hiánya az utóbbi években lehetővé tette a tőzegtüzek kialakulását (pl. 1992-ben 36 ha-t érintett a TK-ből a tőzegtűz). (*FORRÁS: HTTPS://TERMESZETVEDELEM.HU*)

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is. Megyei szintű védetté nyilvánításokra 1971-től került sor, amikor a megyei tanácsok és azok végrehajtó bizottságai (Budapesten a Fővárosi Tanács és Végrehajtó Bizottsága) megkapták ezt a jogkört. Számos tanácsrendelettel és VB határozattal védetté nyilvánított megyei (helyi) védett természeti terület jött létre 1990-ig, amikor aztán az önkormányzatok megalakulásával a helyi védetté nyilvánítás a jegyző (főjegyző) hatáskörébe került. A helyi jelentőségű védett természeti területek védetté nyilvánítása és a fenntartásukról való gondoskodás a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozik.

A helyszínelés és az adatgyűjtés során Sárkeszi közigazgatási területén helyi jelentőségű védett természeti területet és/vagy értéket nem találtunk. A Védett Természeti Területek Törzskönyve Sárkeszi közigazgatási területén csupán az előző fejezetben részletezett Sárréti Tájvédelmi Körzet található.

Natura 2000 terület

Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket – az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket – foglalja magába. A hálózat felállításának legnagyobb előnye, hogy Magyarország természeti értékei, egy az eddiginél magasabb szintű, európai uniós jogi védelmet kapnak, ami nagymértékben támogatja a hazai természetvédelmi törekvéseket és munkákat, elősegítve páratlanul gazdag természeti értékeink hatékonyabb védelmét. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Natura 2000 hálózat egy kiegészítő eszköz a hazai természetvédelem számára. A hálózat területei nem helyettesítik a hazai védett természeti területek rendszerét, hanem azt kiegészítik.
Sárkeszi Község közigazgatási területének (külterületének) É-i részét a Sárrét elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület (kódja: HUDI20044) határozza meg, illetve borítja több száz hektár területen. A Sárrét Natura 2000 terület Sárkeszi Község közigazgatási területére eső ingatlanjainak helyrajzi számai a következők: 062, 063, 064, 066, 068, 069, 070, 071, 072, 073, 074, 075, 076, 077, 078, 080, 081, 082, 084, 086, 087, 088, 089, 090, 091, 092, 093, 094, 095, 096, 097, 098, 099, 0100, 0101, 0102, 0103, 0104, 0105, 0106, 0107, 0108, 0109, 0110, 0111, 0112, 0113, 0114.

A Sárrét Natura 2000 terület adatai:
Terület megnevezése: .... Sárrét SCI
Azonosító: HUDI20044
Illetékes NPI: ..... Duna–Ipoly Nemzeti Park
Illetékes zöldhatóság: .... Fejér Vármegyei Kormányhivatal
Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
Teljes terület: ..... 4108,59 ha

A Sárrét Natura 2000 terület és Sárkeszi Község közigazgatási területének kapcsolatát a következő térképpel ábrázoljuk (*10. SZ. ÁBRA*):

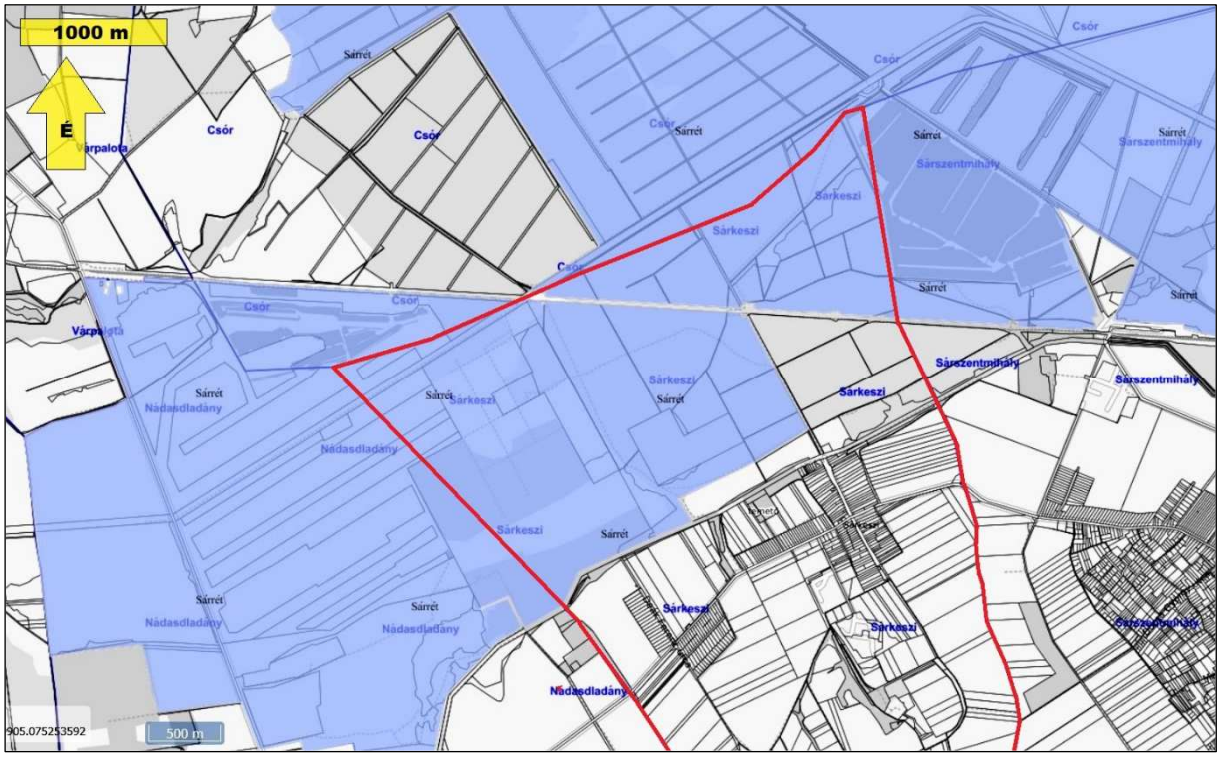

***10. számú ábra**: Sárkeszi Natura 2000 területeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)*

Jelmagyarázat:

vörös poligon.....Sárkeszi település közigazgatási területének határa
sárga felület.....Sárrét Natura 2000 terület

A Sárrét Natura 2000 terület jelölőtársulásai a következők (*10. SZ. TÁBLÁZAT*):

***10. számú táblázat**: A Sárrét Natura 2000 terület jelölőtársulásai*

Kód	***Megnevezés***	***A jelölő élőhely területe a Natura 2000 területen [ha]***
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik *(Festuco-Brometalia)*	23,22
6250	Szubpannon sztyeppék	34,00
6410	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon *(Molinion caeruleae)*	14,20
6430	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	81,54
6440	*Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei	1842,20
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis, Saguisorba officinalis*)	321,30
7210	Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival	0,04
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	410,83
91E0	Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)	30,45
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*)	4,75

A Sárrét Natura 2000 terület jelölőfajai a következők (*11. TÁBLÁZAT*):

***11. számú táblázat**: A Sárrét Natura 2000 terület jelölőfajai*

Kód	*Latin név*	*Magyar név*	*Min. pd-szám*	*Max. pd-szám*
1059	*Maculinea teleius*	Vérfű-hangyaboglárka		
1060	*Lycaena dispar*	Nagy tűzlepke		
1061	*Maculinea nausithous*	Sötét hangyaboglárka		
1134	*Rhodeus sericeus amarus*	Szivárványos ökle	50	100
1145	*Misgurnus fossilis*	Réti csík	501	1.000
1149	*Cobitis taenia*	Vágó csík		
1188	*Bombina bombina*	Vöröshasú unka	1.000	1.000
1220	*Emys orbicularis*	Mocsári teknős	51	100
1303	*Rhinolophus hipposideros*	Kis patkósdenevér		
1307	*Myotis blythii*	Hegyesorrú denevér		
1308	*Barbastella barbastellus*	Piszedenevér		
1321	*Myotis emarginatus*	Csonkafülű denevér		
1323	*Myotis bechsteinii*	Nagyfülű denevér		
1324	*Myotis myotis*	Közönséges denevér		
1335	*Spermophilus citellus*	Közönséges ürge		
1993	*Triturus dobrogicus*	Dunai tarajosgőte		
4081	*Cirsium brachycephalum*	Kisfészkű aszat	10.000	100.000

A Sárrét Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzései

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:
Kedvező természetvédelmi helyzet megőrzése:

- A jó állapotú kékperjés láprétek, sík- és dombvidéki kaszálórétek, mészkedvelő üde láp- és sásrétek, szubpannon sztyeppék, meszes lápok természetszerű szerkezetének, fajkészletének megőrzése.
- A jelölőfajok populáció nagyságának megőrzése, a populációk elterjedési területe nem csökkenhet.
- A jelölő erdei élőhely állományaiban a tájidegen fafajok elegyaránya nem növekedhet.
- A többlet vízhatástól függő jelölő élőhelyek számára a megfelelő vízellátottság és vízháztartás biztosítása, vízjárást negatívan befolyásoló vízrendezési beavatkozások nem végezhetők.

Kedvező természetvédelmi helyzet elérése érdekében szükséges fejlesztés:

- Inváziós fajok, különösen a keskenylevelű ezüstfa, kanadai aranyvessző által veszélyeztetett jelölő gyeptársulások megóvása a degradációtól, az inváziós fajok terjedésének megállítása, állományaik csökkentése.
- Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési/kaszálási rendszer kialakítása és megvalósítása a síksági pannon löszgyepek területén a túlhasználat/alulhasználat elkerülése érdekében.
- A vérfű hangyaboglárka védelme érdekében szükséges a kaszálás korlátozása.
- Az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjárműforgalom, motocross) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kijárt földutak felszámolása.

Ex lege védett természeti érték

A 1996. évi LIII. törvény 23. §-a értelmében "Ex lege" védett természeti területnek minősül és ennél fogva védelem alatt áll hazánkban valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Ez alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek.
Az Országos Barlangnyilvántartás szerint Sárkeszi Község közigazgatási területén nem található barlang. Megbízható forráskataszter a településre nem található. Víznyelőket nem regisztráltak a település területén. Szikes tó, kunhalom, földvár Sárkeszi közigazgatási területén nem található.
Egyedi hatósági határozattal lehatárolt határvonalú ex lege védett láppal érintett ingatlancsoport található a közigazgatási terület ÉNy-i szegletében, mely a Ladányi tőzegbányák elnevezésű, Ny felé még több száz hektáros területen fekvő lápterület részét képezi az alábbi térképvázlat szerint (*11. SZ. ÁBRA*):

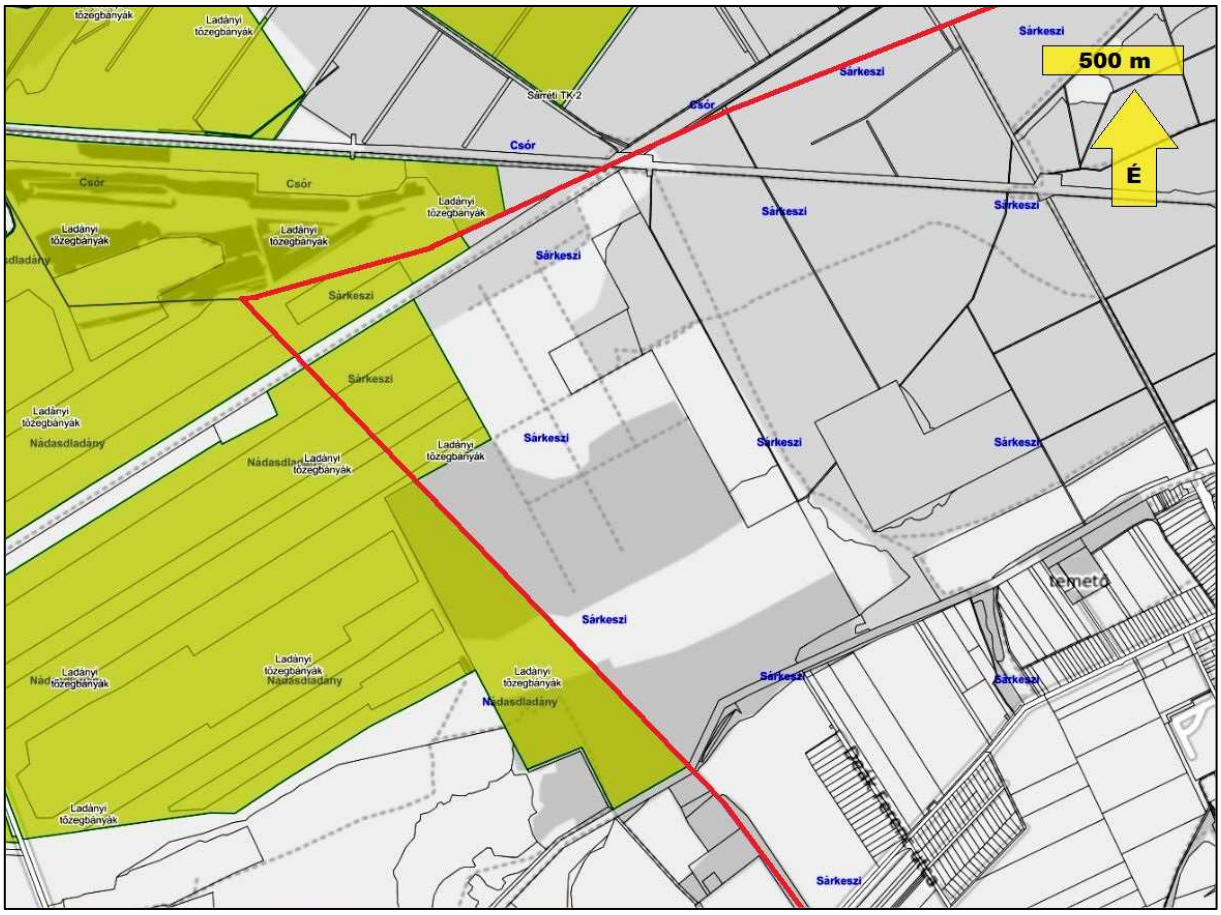

***11. számú ábra**: Sárkeszi ex lege védett lápterületeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)*

Jelmagyarázat:

vörös poligon..... Sárkeszi település közigazgatási területének határa
sárgászöld felület..... Ladányi tőzegbányák elnevezésű ex lege védett lápterület

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.
A település közigazgatási területén még nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterezése, valamint azok országos rendszerbe történő feltöltése. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag megfelelően

összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

Egyéb védettség

Táj- és természetvédelmi szempontból egyéb védettség (pl. ramsari terület, történeti táj, bioszféra rezervátum, világörökség várományos terület stb.) a vizsgált település területére és környezetére nem vonatkozik.

Országos Ökológiai Hálózattal való kapcsolat

Az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.
A település közigazgatási területén csupán egy helyen fordul elő az Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó terület: a belterülettől ÉNy-ra, a Sárvíz-malomcsatornától É-ra lévő, többnyire Natura 2000 védettségű és részben a Sárréti Tájvédelmi Körzethez tartozó vizenyős, mocsaras gyepes és fás társulások tartoznak az ökoháló legmagasabb szintű eleméhez, a magterülethez, melynek térképi ábrázolása a következő (*12. SZ. ÁBRA*):

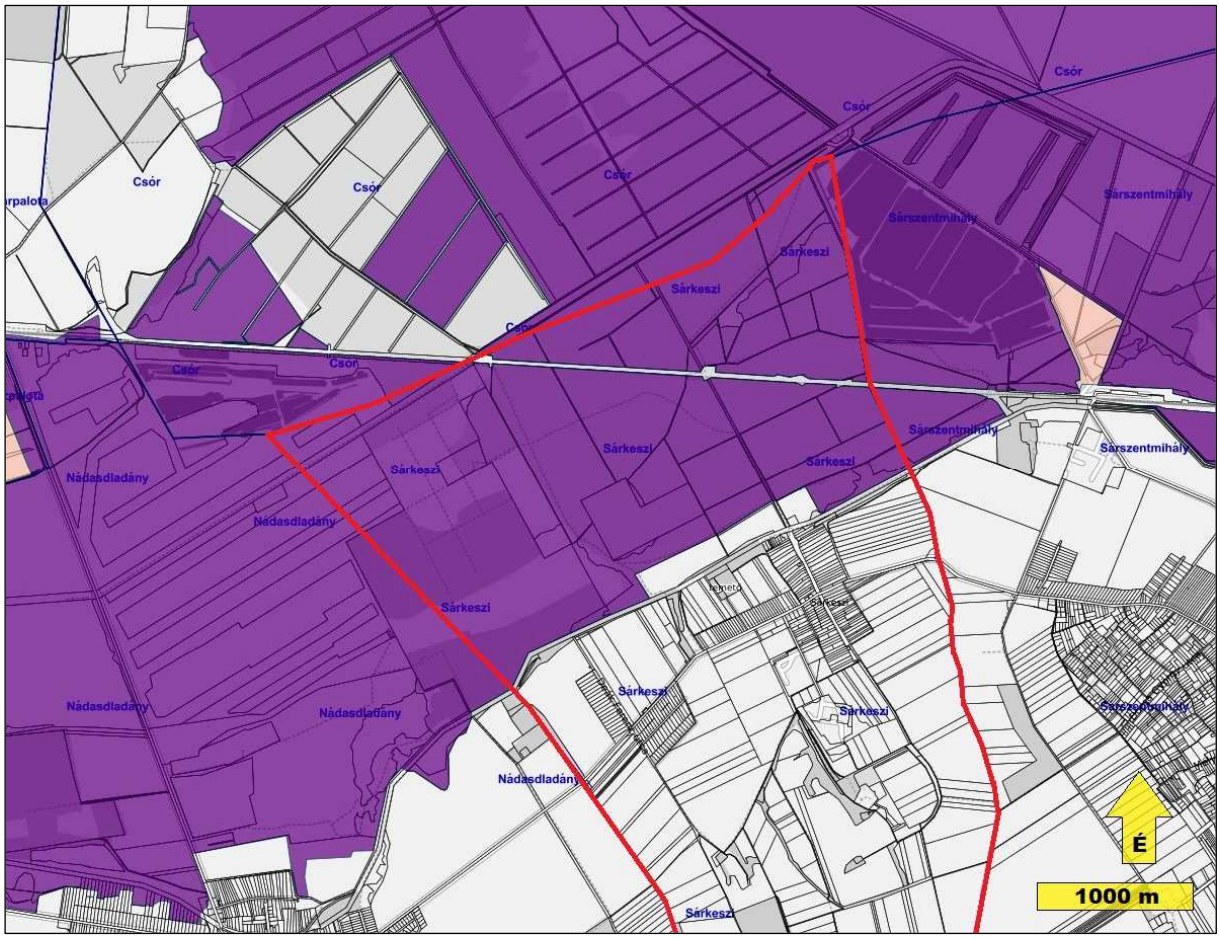

***12. számú ábra**: Sárkeszi Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)*

Jelmagyarázat:

vörös poligon.....Sárkeszi település közigazgatási területének határa
lila felület .....Országos Ökológiai Hálózat – magterület

bézs felület ..... Országos Ökológiai Hálózat – pufferterület

Az ökológiai hálózat magterületének övezete Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont. A magterületek nem csak azokat a területeket foglalják magukba, ahol a természetközeli élőhelyek dominálnak, hanem más féltermészetes területek is beletartozhatnak, mint az összefüggő erdők és vízfelületek vagy az értékes mezőgazdasági tájegységek. Az ökoháló másik két eleme (pufferterület és ökológiai folyosó) a település közigazgatási területén nem található meg.
Sárkeszi Község területén a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. Az Országos Ökológiai Hálózat területeit, illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG

A településen az alábbi környezeti konfliktusokkal kell számolni:

- Sárkeszi külterületének É-i része a Sárréti Tájvédelmi Körzethez, illetve a Sárrét Natura 2000 területhez tartozik, ami egyben az Országos Ökológiai Hálózat legmagasabb szintű egységének, a magterületnek részét is képezi. A védett természeti értékek fenntartása a belterülettől É-ra elhelyezkedő területen csak korlátozott intenzitású és művelésű gazdálkodást, területfenntartást enged meg. Ezen külterületi részeken sem beépítés, sem egyéb művi területfoglalás nem lehetséges.
- A település a Sárvíz-malomcsatorna közvetlen vízgyűjtő területén fekszik, így csapadékvíz bármilyen szennyezőanyagot a vízfolyásba juttathat.
- Rendkívüli csapadékintenzitás esetén a Sárkeszi és Kiskeszi között a Zsenge-völgyi dűlőnél elöntésre lehet számítani, illetve sárfolyás is bekövetkezhet.
- A település csapadékvíz elvezető rendszerét folyamatosan fenn kell tartani, a mélyebben fekvő településrészek elöntésnek elkerülése érdekében.
- Sárkeszi területén üzemelő baromfi telep működése a terménszárítás időszakában jelentősebb zajkibocsátással járhat.
- A belterületen áthaladó utak határérték feletti zajterhelést okoznak, így lakóterületek fejlesztése esetében erre tekintettel kell lenni.

A tervezett módosítások közül jelentős környezetterheléssel járó fejlesztés nem tervezett. A település megtartó erejét fokozó gazdasági területfejlesztés a belterület D-i részét érinti, ezekben az esetekben a szomszédos lakóingatlanok védelméről, zavarásának elkerüléséről gondoskodni kell. A tervezett módosítások jelentős része a már kialakult állapot lekövetését jelenti, illetve meg nem valósult területmódosítások törlését, valamint jogszabályváltozásból származó módosításokat, azaz a módosítások nagyobb része adminisztratív jellegű.

4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK

A tervezett módosítások környezeti hatásai nem számottevőek – tekintettel a már kialakult területhasználatra, illetve a kisebb mértékű útfejlesztésre. A tervezett területhasználati módosítok az alábbi főbb kategóriákba sorolhatók:

- településközponti vegyes terület falusias lakóterületté minősítése (1. sz. helyszín),
- közlekedési terület visszaminősítése falusias lakó, illetve településközponti vegyes területté (2. sz. helyszín),
- vegyes területek településközponti vegyes területté minősítése (3. helyszín),
- vegyes területek intézményi, településközponti vegyes területté minősítése (3. helyszín),
- vegyes területből közúti közlekedési terület kialakítása (3. helyszín),
- elmaradó fejlesztések miatt közlekedési terület visszaminősítése falusias lakóterületté, (4. helyszín),
- elmaradó fejlesztések miatt falusias lakóterület visszaminősítése mezőgazdasági területté (4. helyszín),
- ipari terület átminősítése mezőgazdasági területté (5. helyszín),
- ipari terület átminősítése kereskedelmi gazdasági, szolgáltató területté (5. és 9. helyszín)
- zöldterület átminősítése mezőgazdasági területté (5. helyszín)
- tanyás gazdálkodású mezőgazdasági területek mezőgazdasági üzemi terület besorolásúak lesznek (6. és 7. helyszín),
- általános mezőgazdasági terület átminősítése településközponti vegyes területté (8. helyszín)
- meglévő ipari gazdasági terület kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület besorolású lesz (9. helyszín).

4.4.1. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KÖZVETLEN IGÉNYBEVÉTELE, VAGY KÖRNYEZETTERHELÉS

Az új tervezett területhasználati funkciók megjelenésével az alábbi környezet-igénybevételek, hatótényezők léphetnek fel tervezett területhasználatonként:

Településközponti vegyes terület falusias lakóterületté minősítése
Érintett módosítási helyszín: 1.
Várható hatótényezők: a módosítás már kialakult területhasználati jelleggel és beépítéssel rendelkező településrészeket érint, új lakóingatlanok építése nem tervezett, legfeljebb felújítás képzelhető el. A tervezett változtatás egy alacsonyabb környezetterheléssel járó területhasználatot engedélyez. A tervezett módosítás csak adminisztratív jellegű, azaz összefoglalóan a változtatás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Közlekedési terület visszaminősítése falusias lakó, illetve településközponti vegyes területté
Érintett módosítási helyszín: 2.
Várható hatótényezők: a tervezett módosítás meg nem valósult területfejlesztés miatt változás-törlésből ered, így környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Vegyes területek településközponti vegyes területté minősítése
Érintett módosítási helyszín: 3.
Várható hatótényezők: a tervezett módosítás jellegét tekintve ugyan adminisztratív, azonban mivel a változás helyszíne jelenleg még be nem épített terület így az alábbi hatótényezők várhatók:
Új központi vegyes terület kialakításával az épületfűtés, illetve kapcsolódó gépjármű forgalom okozhat levegőterhelést, azonban a terület nagysága miatt legfeljebb 10–12 épület építhető fel, így a várható többleterhelés nem számottevő. Új épület építése miatt kb. 1000 m^2-en talajigénybevétel léphet fel, illetve a talaj komplex funkciója a továbbiakban csak a teherhordásra korlátozódik.
Új épületek létesítése miatt kommunális vízigény, kb. 0,5 m^3/nap/ingatlan léphet fel, technológiai vízfelhasználás nem várható. A kommunális vízfelhasználás miatt kommunális

szennyvízkibocsátás is jelentkezik a felhasznált ivóvíz mértékének megfelelően. A fejlesztési terület közművesítése szükséges. A hulladékok esetében kommunális hulladék növekedés várható, illetve kisebb mértékben esetlegesen csomagolóanyag hulladék többletre is számítani kell. Zajterhelés az épületgépészeti elemekből, illetve a kapcsolódó gépjármű forgalomból származhat.
A várható építési tevékenység T1 (Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák) vegetációt vesz igénybe. Az építési tevékenység során a környezetterhelés az építést és a szállítást végző gépek zaj- és levegőterhelése miatt megnövekszik, azonban a tervezett létesítmények üzemelése során jelentős terhelés már nem várható. Tájökológiai szempontból jelentős hatás nem várható.
Építési tevékenység során a nyers talajfelszín, az építési terület és a félkész létesítmények a tájképet terhelik, azonban ez a hatás a megmaradt felszín rendezése, parkosítása és gyepesítése során megszűnik, sőt a jelenlegi egyhangú szántófelületek helyett nagyobb biológiai aktivitású, fákkal, cserjékkel, gyepfelülettel borított zöldfelületek alakulnak ki, amelyek tájképi hatása kedvező lehet.

Vegyes területek intézményi területté minősítése
Érintett módosítási helyszín: 3.
Várható hatótényezők: a módosítás nem csak meglévő beépítéssel rendelkező területet érint, így újabb területfoglalás (építés) esetén az épülethez/intézményhez kapcsolódó forgalom légszennyezőhatása léphet fel. Új épület építése esetében 100–150 m-es területen a talaj bolygatása várható az alapozási munkák miatt, illetve a talaj komplex funkciója a továbbiakban csak a teherhordásra korlátozódik.
Új épület létesítése miatt kommunális vízigény, kb. 0,5 m^3/nap léphet fel, ami nem jelent a vízellátó hálózat számára érdemi növekedést. A kommunális vízfelhasználás miatt kommunális szennyvízkibocsátás is jelentkezik, a vízigényhez hasonló mértékben. A hulladékok esetében kisebb mennyiségű kommunális hulladék növekedés várható, speciális gyűjtést/kezelést igénylő hulladékok képződésére nem kell számítani. Zajterhelés az épületgépészeti elemekből, illetve a kapcsolódó gépjármű forgalomból származhat.
A várható építési tevékenység T1 (Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák) vegetációt vesz igénybe. Az építési tevékenység során a környezetterhelés az építést és a szállítást végző gépek zaj- és levegőterhelése miatt megnövekszik, azonban a tervezett létesítmények üzemelése során jelentős terhelés már nem várható. Tájökológiai szempontból jelentős hatás nem várható.
Építési tevékenység során a nyers talajfelszín, az építési terület és a félkész létesítmények a tájképet terhelik, azonban ez a hatás a megmaradt felszín rendezése, parkosítása és gyepesítése során megszűnik, sőt a jelenlegi egyhangú szántófelületek helyett nagyobb biológiai aktivitású, fákkal, cserjékkel, gyepfelülettel borított zöldfelületek alakulnak ki, amelyek tájképi hatása kedvező lehet.

Vegyes terület átminősítése közúti közlekedési területté
Érintett módosítási helyszín: 3.
Várható hatótényezők: a járműközlekedés okozta levegő- és zajterheléssel, a burkolt felületek építése során jelentkező talajbolygatással, illetve a lefolyási viszonyok kisebb változása miatt a vizeket érő hatásokkal kell számolni.

Elmaradó fejlesztések miatt közlekedési terület visszaminősítése falusias lakóterületté
Érintett módosítási helyszín: 4.
Várható hatótényezők: az intézkedés adminisztratív jellegű, már beépített, illetve kialakult használatú területeket érint. A visszaminősítés a tervezettnél alacsonyabb intenzitású területhasználatot jelent, így a tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Elmaradó fejlesztések miatt falusias lakóterület visszaminősítése mezőgazdasági területté

Érintett módosítási helyszín: 4.
Várható hatótényezők: az intézkedés adminisztratív jellegű, már beépített, illetve kialakult használatú területeket érint. A visszaminősítés a tervezettnél alacsonyabb intenzitású területhasználatot jelent, így a tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Ipari terület átminősítése mezőgazdasági területté
Érintett módosítási helyszín: 5.
Várható hatótényezők: a módosítás ugyancsak visszalépés az eredeti területhasználat felé. A tervezett változtatás elsősorban pufferzónát képez a D-re lévő gazdasági területek és a lakóterület között. Mivel a területhasználatban változás nem lesz, így a módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Ipari terület átminősítése kereskedelmi gazdasági, szolgáltató területté
Érintett módosítási helyszínek: 5 és 9.
Várható hatótényezők: a tervezett új gazdasági funkciók jelentős környezetterheléssel nem járó tevékenységeket lehetnek csak. Ettől függetlenül mind a tervezett tevékenységek, mind a kapcsolódó gépjárműforgalom miatt levegőterhelés léphet fel. Az új épületek, belső utak és térburkolatok miatt talajigénybevétel, illetve a talaj komplex funkcióinak csökkenése várható.
Az új tevékenységek mind kommunális, mind technológiai vízigényekkel járhatnak. A becsült vízigény legfeljebb 10–20 m^3/d, illetve a szennyvízkibocsátás is ennek megfelelő. Hulladéktermelés bővülés is várható, a kommunális hulladék mellett megjelenhetnek termelési hulladékok és speciális kezelést igénylő hulladékok is. Zajterhelés mind a tevékenységekből, mind az épületgépészeti elemekből, mind pedig a kapcsolódó közlekedésből várható.
A várható építési tevékenység T1 (Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák) vegetációt vesz igénybe. Az építési tevékenység során a környezetterhelés az építést és a szállítást végző gépek zaj- és levegőterhelése miatt megnövekszik, azonban a tervezett létesítmények üzemelése során az építésnél kisebb terhelés várható. Tájökológiai szempontból jelentős hatás nem várható.
Építési tevékenység során a nyers talajfelszín, az építési terület és a félkész létesítmények a tájképet terhelik, azonban ez a hatás a megmaradt felszín rendezése, parkosítása és gyepesítése során megszűnik, sőt a jelenlegi egyhangú szántófelületek helyett nagyobb biológiai aktivitású, fákkal, cserjékkel, gyepfelülettel borított zöldfelületek alakulnak ki, amelyek tájképi hatása kedvező lehet. A szomszédos lakóterületek felé a látványkapcsolat zárását meg kell oldani.

Tanyás gazdálkodású mezőgazdasági területek mezőgazdasági üzemi terület besorolásúak lesznek
Érintett módosítási helyszínek: 6 és 7.
Várható hatótényezők: az intézkedés adminisztratív jellegű, már beépített, illetve kialakult használatú területeket érint. Az átminősítés környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Általános mezőgazdasági terület átminősítése településközponti vegyes területté
Érintett módosítási helyszín: 8.
Várható hatótényezők: a módosítás egyetlen ingatlanra korlátozódik csupán, amelyen már kialakult beépítés és területhasználat van. Így az intézkedés adminisztratív jellegű, környezetvédelmi szempontból nem releváns.

4.4.2. A MÓDOSÍTÁS KÖVETKEZTÉBEN FELLÉPŐ TÁRSADALMI, GAZDASÁGI FOLYAMATOK, AMELYEK KÖZVETETT MÓDON KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNNYEL JÁRHATNAK

A bemutatott módosítások egyik legfontosabb összetevője a jogszabályváltozásból eredő megfelelés biztosítása. Másik fontos összetevője csekély mértékű településközponti és gazdasági

területfejlesztés. A településközpont, illetve intézményi területfejlesztés, illetve a gazdasági jellegű területek kialakítása a település eltartóerejét, komfort fokozatát emeli, illetve munkahelyteremtő, amely lényeges a település fejlődésének szempontjából.

4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE

A *4.4.1. fejezetben* bemutatásra kerültek a tervezett módosítások következtében fellépő hatótényezők. Az alábbiakban a módosítások jellege szerint foglaljuk össze a várható hatásokat.

Településközponti vegyes terület falusias lakóterületté minősítése
Érintett módosítási helyszín: 1.
A módosítás már kialakult területhasználati jelleggel és beépítéssel rendelkező településrészeket érint, új lakóingatlanok építése nem tervezett, legfeljebb felújítás képzelhető el. A tervezett változtatás egy alacsonyabb környezetterheléssel járó területhasználatot engedélyez. A tervezett módosítás csak adminisztratív jellegű, azaz összefoglalóan a változtatás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Közlekedési terület visszaminősítése falusias lakó, illetve településközponti vegyes területté
Érintett módosítási helyszín: 2.
A tervezett módosítás meg nem valósult területfejlesztés miatt változás-törlésből ered, így környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Vegyes területek településközponti vegyes területté minősítése
Érintett módosítási helyszín: 3.
Új központi vegyes terület kialakításával az épületfűtés, illetve kapcsolódó gépjármű forgalom okozhat levegőterhelést. A felépíthető épületek száma 10–12 között változhat. Tekintettel a gázárak jelentős növekedésére, az elektromos alapú fűtési rendszerek erőteljes térhódítása várható (pl. hőszivattyús vagy egyéb napelem alapú fűtési módok), így az épületfűtésből, használati melegvízellátásból nem várható légszennyezőanyag kibocsátás. Az ingatanokhoz kapcsolódó gépjárműforgalom néhány jármű/nap/ingatlan, így számottevő levegőterhelés nem lesz, a Petőfi Sándor utcán folyó forgalom terhelésével együtt sem várható érzékelhető levegőminőség változás.
Új épületek építése miatt kb. összesen 1000 m^2-en talajigénybevétel léphet fel, illetve a talaj komplex funkciója a továbbiakban csak a teherhordásra korlátozódik. Ez a csökkenés elviselhető mértékű. Az új területhasználat miatt kb. 0,5 m^3/nap/ingatlan napi kommunális vízigény lép fel, amit a települési vízellátó hálózat biztosítani tud, így ez nem számottevő változás. Ennek megfelelően nő a kommunális szennyvízkibocsátás is. Az új ingatlanokon a szennyvíz közművet biztosítani kell, a rákötés kötelező.
A hulladékok esetében kommunális hulladék növekedés várható, illetve kisebb mértékben esetlegesen csomagolóanyag hulladék többletre is számítani kell. Ezen hulladékokat a területi közszolgáltató nagy biztonsággal képes gyűjteni és kezelni.
Zajterhelés az épületgépészeti elemekből, illetve a kapcsolódó gépjármű forgalomból származhat. A külsőtéri gépészeti elemek esetében körültekintő tervezéssel biztosítani kell, hogy a szomszédos ingatlanokat zavaró mértékű zaj ne érje. A kapcsolódó közlekedés várható intenzitása alapján ezen forgalomból terhelő mértékű zaj nem várható.
A várható építési tevékenység következtében a meglévő intenzív szántóföldi gazdálkodás megszűnik, az épületek és a burkolatok területén a biológiai aktivitás a nullára csökken, azonban ezt az ingatlanok parkosítása (fák, cserjék, gyepfelület) kompenzálja. A jelenlegi „1” értékű

természetesség változatlan marad. A T1 (Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák) vegetáció U3-má (Falvak) változik.
A létesítmények a tájképben épített elemként, a település részeként jelennek majd meg, így a tájjelleg változatlan marad, a tájszerkezet pedig minimális mértékben változik, a beépített terület növekszik. Az új területhasználat kijelölése nem tájképvédelmi övezetben valósul meg.

Vegyes területek intézményi területté minősítése
Érintett módosítási helyszín: 3.
A módosítás nem csak meglévő beépítéssel rendelkező területet érint, így újabb területfoglalás (építés) esetén az épülethez/intézményhez kapcsolódó forgalom légszennyezőhatása léphet fel. A várható hatótényezők hasonlóak az előbb bemutatatottakhoz, azonban a módosítás legfeljebb egy-vagy két épület építését jelenti.
Ennek megfelelően a környezeti elemeket érő többlet terhelések mértéke még alacsonyabb, mint az előző pontban, azaz a talajterhelés legfeljebb 100–150 m^2-t érint, a kommunális vízfelhasználás és szennyvízkibocsátási is kb. 0,5–1 m^3/d körül várható maximálisan.
A várható építési tevékenység következtében a meglévő intenzív szántóföldi gazdálkodás megszűnik, az épületek és a burkolatok területén a biológiai aktivitás a nullára csökken, azonban ezt az ingatlanok parkosítása (fák, cserjék, gyepfelület) kompenzálja. A jelenlegi „1” értékű természetesség változatlan marad. A T1 (Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák) vegetáció U3-má (Falvak) változik.
A létesítmények a tájképben épített elemként, a település részeként jelennek majd meg, így a tájjelleg változatlan marad, a tájszerkezet pedig minimális mértékben változik, a beépített terület növekszik. Az új területhasználat kijelölése nem tájképvédelmi övezetben valósul meg.

Vegyes terület átminősítése közúti közlekedési területté
Érintett módosítási helyszín: 3.
Az építés alatt a munkagépek légszennyezőanyag- és zajkibocsátása jelentkezik, illetve a talajmunkálatok okoznak talajigénybevételt, azonban ezen terhelése a munkák végén megszűnnek. Az utak használata során szintén légszennyezőanyag- és zajkibocsátás várható. A várható forgalom sehol sem haladja meg a pár tíz jármű/nap intenzitást, így sem a levegő esetében, sem a zaj esetében nem várható határérték feletti terhelés. Pormentes burkolatok építésével mind a levegőterhelés, mind a zajterhelés alacsonyabb szinten tartható.
Az utak megépítésével vízigénybevételek nem jelentkeznek, azonban az újabb burkolt felületek a lefolyási viszonyokban okoznak kisebb módosulást, így a megfelelő csapadékvíz elvezetés és hordalékmegkötés fontos szerepet kap.
Az esetleges csapadékvíz általi olajszármazék tovaterjedés megakadályozása érdekében lehetőség szerint javasoljuk szilárd burkolattal ellátott folyókák és árkok építését, különös tekintettel a nyitott karszt és vízbázis védőterület esetében.
Az utak működése hulladékkeletkezéssel nem jár.

Elmaradó fejlesztések miatt közlekedési terület visszaminősítése falusias lakóterületté
Érintett módosítási helyszín: 4.
Az intézkedés adminisztratív jellegű, már beépített, illetve kialakult használatú területeket érint. A visszaminősítés a tervezettnél alacsonyabb intenzitású területhasználatot jelent, így a tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Elmaradó fejlesztések miatt falusias lakóterület visszaminősítése mezőgazdasági területté
Érintett módosítási helyszín: 4.
Az intézkedés adminisztratív jellegű, már beépített, illetve kialakult használatú területeket érint. A visszaminősítés a tervezettnél alacsonyabb intenzitású területhasználatot jelent, így a tervezett módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Ipari terület átminősítése mezőgazdasági területté

Érintett módosítási helyszín: 5.

A módosítás ugyancsak visszalépés az eredeti területhasználat felé. A tervezett változtatás elsősorban pufferzónát képez a D-re lévő gazdasági területek és a lakóterület között. Mivel a területhasználatban változás nem lesz, így a módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Ipari terület átminősítése kereskedelmi gazdasági, szolgáltató területté

Érintett módosítási helyszínek: 5 és 9.

A tervezett új gazdasági funkciók jelentős környezetterheléssel nem járó tevékenységeket lehetnek csak. Levegőigénybevétel és légszennyezés mind technológiai jellegű forrásokból, illetve a kapcsolódó gépjárműforgalomból származhat. Tekintettel az alacsony intenzitású gazdasági tevékenységre, a légszennyezőforrások a jogszabályi kibocsátási határértékeknek megfelelnek, így határérék feletti levegőterhelés kialakulására nem kell számítani. A kapcsolódó gépjárműforgalom nagysága pár személygépkocsi és tehergépkocsi/nap, így ezek légszennyezőanyag kibocsátása elhanyagolható. Az építési engedélyezési fázisban, illetve tevékenységi engedélyezés során vizsgálni kell a levegővédelmi határértékek teljesülését, engedély köteles pontforrás csak létesítési és üzemeltetési engedély birtokában üzemeltethető.

A közeli lakóterületek és a szomszédos mezőgazdasági területek védelme érdekében ezen irányokban legalább két szintes növénysáv (fák+cserjék) telepítése szükséges.

Az új épületek, belső utak és térburkolatok miatt talajigénybevétel, illetve a talaj komplex funkcióinak csökkenése várható. A várható beépítés, illetve burkolat nagysága legfeljebb az ingatlanok 30–40%-a, ami így is 1000 m^2 feletti funkciócsökkentést eredményez. Ez csak abban az esetben elviselhető, ha a humuszban gazdag feltalajt elkülönítetten kezelik és megőrzik a későbbi parkosítás céljára.

A várható tevékenységek alapján a kommunális vízfelhasználás mellett technológiai célú vízfelhasználás is várható. Az új vízigény 10–20 m^3/d körül becsülhető, így ennek biztosítását vizsgálni kell. A keletkező szennyvizeket kötelező közcsatornára vezetni. Amennyiben szükséges, úgy megfelelően tervezett szennyvízkezeléssel biztosítani kell a közcsatornára bocsáthatóság feltételeit. A területen csak a tetőfelületekről levezetett tiszta csapadékvíz szikkasztható el, közlekedési felületekről a csapadékvizet vagy felszíni befogadóba kell vezetni, vagy előtisztító berendezés közbeiktatásával kell szikkaszthatóvá tenni.

A lehetséges tevékenységek tág köre miatt mind kommunális, mind termelési és egyéb veszélyes hulladékok képződésére is számítani kell. A kommunális hulladék gyűjtésére a területi közszolgáltatóval kell szerződést kötni. A termelési hulladékok gyűjtésére jogszabályi előírások alapján megfelelő kialakítású gyűjtő és tárolótereket kell kialakítani, ezek elszállítására vagy szakcéggel, vagy a területi közszolgáltatóval kell szerződést kötni. Veszélyes hulladékok gyűjtésére vagy munkahelyi gyűjtőhelyet, vagy üzemi gyűjtőhelyet kell létesíteni. Veszélyes anyagok környezetbe jutása semmilyen körülmények között sem engedélyezett/lehetséges. Ezen hulladékok elszállítására szakcéggel kell szerződést kötni.

Zajterhelés mind a tevékenységekből, mind az épületgépészeti elemekből, mind pedig a kapcsolódó közlekedésből várható. Körültekintő telepítéstervezéssel gondoskodni kell a közeli lakóterületek védelméről, az építési engedélyezési fázisban már igazolni kell a zajterhelési értékeknek való megfelelést, illetve kritikus esetben a használatbavételi engedélyezési eljárás során műszeres zajméréssel kell igazolni a megfelelősséget. A közeli lakóterületek védelme érdekében ezen irányokban legalább két szintes növénysáv (fák+cserjék) telepítése szükséges.

A várható építési tevékenység következtében a meglévő intenzív szántóföldi gazdálkodás megszűnik, az épületek és a burkolatok területén a biológiai aktivitás a nullára csökken, azonban ezt az ingatlanok parkosítása (fák, cserjék, gyepfelület) kompenzálja. A fejlesztések során a telephelyek ingatlanhatárain (ingatlancsoportok esetén térhatárain) a részleges tájbaillesztést

megvalósító, illetve a telephelyek külső területek felőli látványkapcsolatait csökkentő fásításra nagy hangsúlyt kell fektetni. A jelenlegi „1" értékű természetesség változatlan marad. A T1 (Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák) vegetáció U4-gyé (Telephelyek, roncsterületek) változik.
A létesítmények a tájképben épített elemként, a település részeként jelennek majd meg, így a tájjelleg változatlan marad, a tájszerkezet pedig minimális mértékben változik, a beépített terület növekszik. Az új területhasználat kijelölése nem tájképvédelmi övezetben valósul meg.

Tanyás gazdálkodású mezőgazdasági területek mezőgazdasági üzemi terület besorolásúak lesznek
Érintett módosítási helyszínek: 6 és 7.
Az intézkedés adminisztratív jellegű, már beépített, illetve kialakult használatú területeket érint. Az átminősítés környezetvédelmi szempontból nem releváns.

Általános mezőgazdasági terület átminősítése településközponti vegyes területté
Érintett módosítási helyszín: 8.
A módosítás egyetlen ingatlanra korlátozódik csupán, amelyen már kialakult beépítés és területhasználat van. Így az intézkedés adminisztratív jellegű, környezetvédelmi szempontból nem releváns.

A tervezett változások során a külterületi tájhasználat, az erdők, a gyepterületek és az őket kísérő természetközeli élőhelyek megmaradása továbbra is biztosítható. Jelentős változás azért sem prognosztizálható, mert a külterület védett részét a módosítások nem érintik. A településszerkezeti változtatással az erdők, facsoportok, fasorok és a védett természetközeli területek, élőhelyfoltok tájökológiai szerepe megőrizhető. A változtatások tájvédelmi és tájökológiai szempontból semlegesek, így biztosítható a védett növény- és állatfajok további védelme. A településszerkezeti változások egyik pontja sem érint védett vagy értékes területeket. A település ökológiai állapota változatlanul megmarad, romlás nem várható.

* * *

Összefoglalóan a tervezett módosítások elsősorban jogszabályi megfelelést szolgálják, illetve a település megtartó erejének növelése érdekében kisebb mértékű vegyes terület és gazdasági terület fejlesztést is tartalmaznak. A várható környezeti hatások alacsonyak, a várható csekély hatások hatásterülete lokális minden esetben az érintett ingatlan területén belül maradnak.
A gazdasági jellegű területek esetében környezetterhelést körültekintő tervezéssel, az engedélyezési fázisban már tervezni kell. A település D-i részén kialakítandó gazdasági övezet esetében a lakóterületek védelmét ingatlanhatárra telepített nővénysávval is fokozni kell.

5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK

Az előző fejezetekben bemutatottak alapján a tervezett módosítások megvalósítása nem jár jelentős környezeti hatásokkal. A tervezett módosítások egy része adminisztratív jellegű, környezetvédelmi szempontból nem releváns. Ténylegesen új területhasználatok esetében a várható hatások vagy elhanyagolható mértékűek, vagy nem jelentősek, a hatásterületek csak az érintett ingatlanok közvetlen környezetében, érzékelhetők.

5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

Levegőminőség-védelem

- Új közeledési felületek létesítése esetében javasoljuk pormentes szilárd burkolat építését.
- Gazdasági övezet kialakításakor a közeli lakó- és mezőgazdasági övezetek védelme érdekében javasoljuk két szintes növénysáv (fák+cserjék) képzését az ingatlanhatárokon.
- Légszennyező tevékenység – a kibocsátási normák betartása mellett – csak levegővédelmi engedély birtokában létesíthető/üzemeltehető.

Talajvédelem

- Talajvédelem szempontjából a humusz védelme kiemelkedő. Mind az új közlekedési terület, mind a lakó-, vegyes- és gazdasági terület kialakítása esetében szükséges a felső humuszan gazdag talajréteg elkülönített kezelése/gyűjtése és újbóli fedőrétegként történő felhasználását.
- A talajerózió csökkentése érdekében a megfelelő csapadékvíz elvezetés megoldása fontos.
- Talajszennyező tevékenység a település területén nem engedélyezett.

Vizek védelme

- Új létesítmények telepítése esetén a keletkező kommunális szennyvizeket kötelező a közcsatornába vezetni, zárt szennyvízgyűjtő létesítése nem javasolt, csak rendkívüli esetben engedélyezhető.
- Technológiai szennyvizet ugyancsak a közcsatorna hálózatba kell vezetni, és minden esetben szükséges a bevezetési ponton a közcsatornára bocsáthatósági előírások teljesítése, akár egyedi tisztítóberendezés létesítésével is.
- A közlekedési területekről a csapadékvizet lehetőség szerint szilárd burkolatú folyókákkal, árkokkal kell elvezetni, vagy olajfogó műtárgy segítségével kell a szikkaszthatóságot biztosítani.
- A területen csak tiszta (tetőkről) összegyűjtött csapadékvíz szikkasztható el, vagy közlekedési felületekről olajfogón keresztül megtisztított csapadékvíz.

Hulladékgazdálkodás

- Építési tevékenység esetében a keletkező építési/bontási hulladékokat csak hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozásnak lehet átadni.
- Az építési, bontási hulladékok esetében javasoljuk olyan hulladékkezelő előnyben részesítését, aki a hulladékok hasznosítását végzi a lerakással történő ártalmatlanítás helyett.
- Az újonnan létesülő ingatlanok esetében a kommunális hulladék elszállítására kötelező közszolgáltatási szerződést kötni.
- A tevékenységek során keletkező egyéb hulladékokat munkahelyi gyűjtőhelyen, üzemi gyűjtőhelyen kell gyűjteni, azokat nyilvántartásba kell venni, illetve a keletkezett mennyiségekről éves bevallást kell benyújtani a környezetvédelmi hatóság felé, amennyiben a keletkező hulladékok mennyisége eléri bevallási küszöbértéket.
- A hulladékok elszállítására csak a szükséges hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozással lehet szerződést kötni.
- Munkahelyi vagy üzemi gyűjtőhelyen tárolt hulladékokat legalább félévenként, illetve évenként el kell szállíttatni.
- A munkahelyi vagy üzemi gyűjtőhelyet csak olyan módon lehet kialakítani, hogy veszélyes anyag még havária helyzetben se juthasson ki környezetbe.

- Veszélyes hulladék tárolására nyitott téren létesítendő üzemi gyűjtőhely nem építhető, a veszélyes hulladékok tárolása csak fedett módon lehetséges.

Zaj- és rezgésvédelem

- Mind az építési, mind az egyéb tevékenységeket úgy kell végezni, hogy a zajtól védendő létesítményeket határérték feletti zajterhelés ne érhesse.
- Körültekintő tervezéssel optimalizálni kell a munkagépek/szállítójárművek mozgását, azt a lehető legalacsonyabb szinten kell tartani.
- Körültekintő tervezéssel biztosítani kell, hogy a zajforrások a védendő területektől a lehető legnagyobb távolságban helyezkedjenek el.

Élővilágvédelem és tájvédelem

A tervezett, illetve javasolt, a településrendezési változások során várható beruházások, fejlesztések révén bekövetkező kedvezőtlen hatások enyhítését, csökkentését, mérséklését szolgáló további intézkedések a következők:

Élővilágvédelem:

- kizárólag nappali, természetes fénynél végzett munkavégzés
- csapadékmentes időben a kiporzás hatásának csökkentése miatt a szállítóutak és a munkaterületek locsolása
- építési terület minimalizálása, építés közbeni lehatárolása
- a tervezett létesítmények parkosítása során kizárólag őshonos lombhullató fafajok alkalmazása; az ingatlanhatárok mellé ültetett kétszintes (fák+cserjék) növényállomány mellett az ingatlanok belső területein ligetes telepítés megvalósítása
- közműfejlesztés esetén minél gyorsabb árokásás, vezetékfektetés és a munkaárok visszatemetése
- az ökológiai és esztétikai szempontból értékes fasorokat javasolt megőrizni, a szakaszos, hiányos fasorokat pedig kiegészíteni szükséges
- vonalas létesítmények (utak, csatornák, mezsgyék) fásítása javasolt
- településképi és tájökológiai szempontból (madárpusztulás) a frekventált területeken (pl. településközpont, zöldterületek stb.) a légvezetékek földkábelre történő cseréje javasolt
- az elhanyagolt, rendezetlen, nem kellően fenntartott, gyomos ingatlanok rendezése hatósági eszközökkel (felszólítás, bírságolás stb.), melyek településképi, közbiztonsági és ökológiai szempontból (gyomfertőzési gócok) egyaránt rendkívül károsok

Tájvédelem:

- a templom- és temetőkertek, intézménykertek és közcélú települési zöldterületek jó állapotban történő megőrzése, faállományának védelme
- intézménykertekben az árnyékot biztosító nagy lombtömegű fák hosszú távú megőrzése, illetve – elöregedés és/vagy balesetveszély miatti kivágásuk esetén – folyamatos pótlása
- törekedni kell a meglévő növényállományból kiszűrni az allergén és agresszíven terjedő invazív fajokat (fehér akác, bálványfa tb.), új növény telepítésénél honos, nem allergizáló növényfajokat kell választani.
- javaslatunk szerint érdemes egy „Tiszta udvar – rendes ház” mozgalmat indítani (helyi egyesület vagy önkormányzat szervezésével, illetve gondnokságával), jutalmazni a rendezett ingatlanokat (intézmények és magáningatlanok szintjén egyaránt)
- ezzel összefüggően a település virágosítási, parkosítási mozgalmának elindítása, mely a településképre szintén jótékony hatást gyakorol
- díszes, attraktív településkapuk kialakítása a községen átvezető közutak bevezető szakaszán

- kerülendő a tűlevelű örökzöldek domináns ültetése, mert vizuálisan és funkcionálisan is áthatolhatatlan falat képeznek idősebb korukra, inkább zavaró hatást keltenek, mint díszítik, kiemelik az adott utcarészt
- települési- és tájfásításhoz közepes vagy nagy lombkoronájú, őshonos, lombhullató fajok alkalmazása javasolt, az allergén vagy invazív fajok, illetve az örökzöldek alkalmazását kerüljük
- a külterület egyes pontjain, főleg a településszéli területeken az illegális hulladéklerakások felszámolása
- Sárkeszi közigazgatási területén több egyedi tájérték is fellelhető, de még nem készült egyedi tájérték kataszter. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek kataszterezését, számba venni, dokumentálni, megőrzésüket és/vagy felújításukat biztosítani, esetleg egy helyi kiadványban a település lakosságával, illetve az idegenforgalom résztvevőivel megismertetni! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat
- a tervezett módosítás után épülő építmények létesítésének és üzemeltetésének részletes hatásait már a kész építési engedélyezési tervek ismeretében szükséges vizsgálni. A tervezéskor nagyon fontos a tájvédelem követelményeinek való megfelelés, a térség szín- és formavilágához történő igazodás; az építmények funkciói csak a tervezett funkciókat, célokat szolgálhatják. Tervezési fázisban ajánlott a tájvédelem követelményeinek való megfelelés érdekében a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal és a természetvédelmi hatósággal történő folyamatos egyeztetés, konzultáció.

5.2. MONITORING JAVASLATOK

A tervben a kijelölt fejlesztések, területhasználati módosítások elhanyagolható, illetve csekély környezeti hatásokkal járnak/járhatnak. A várható hatások kiterjedése pár méteres. A bekövetkező hatások megfigyelése érdekében az alábbi javaslatokat tesszük:

- A tervben foglaltak környezeti hatások rendszeres felülvizsgálata javasolt legalább 5 évente.
- A terv következő felülvizsgálatának elvégzése során javasolt kitérni a korábban jóváhagyott tervben foglaltak hatására, az azóta bekövetkezett változásokra.

6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A tervezett módosítások részben vagy jogi megfelelést, vagy felsőbb szintű rendezési tervvel való összhang megteremtését szolgáló módosítást jelentenek. Tényleges területfejlesztés csekély mértékben lakó, vegyes, illetve intézményi területek esetében történik, a település gazdasági potenciálját kisebb mértékű gazdasági, kereskedelmi, szolgáltató terület kialakítása szolgálja. A várhatóan fellépő környezetterhelések alacsony szintűek, lokális hatásúak, így vagy elhanyagolható jellegűek, vagy nem jelentős mértékek, azaz a környezetterhelési határértékek teljesülése, illetve kibocsátási határértékek teljesítése nagy biztonsággal várható.
Az elvégzett környezetértékelés alapján a tervezett módosítások jelentős környezeti hatásokkal nem járnak, körültekintő tervezéssel, üzemeltetéssel a környezet hatások tovább mérsékelhetők. A települési terv időszakos felülvizsgálata alatt ezen módosítás hatásait is vizsgálni, felülvizsgálni szükséges.

Balatonfüred–Székesfehérvár, 2023. március 6.